

Ε

Ελληνισμός του Βορρά

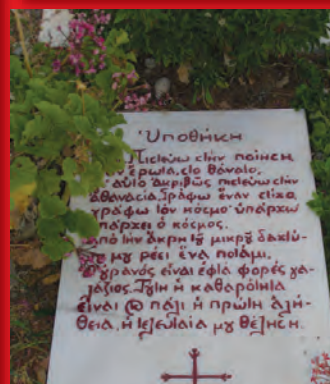
GREKER I NORDEN

ΚΩΣΤΑΣ ΚΟΥΚΟΥΛΗΣ

Γιάννης Ρίτσος

Μία προσέγγιση

Έτος ίδρυσης 1976
Πρώην Μεταναστευτικά ΝΕΑ
Εκδίδεται από την Ομοσπονδία Ελληνικών
Συλλόγων και Κοινοτήτων Σουηδίας
(ΟΕΣΚΣ)
με 4 τεύχη το χρόνο

Διεύθυνση
Box 19100
SE-104 32 Stockholm SWEDEN

Τηλέφωνο **Fax**
+46 8 627 00 27 +46 8 627 00 26

Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο
Κομνηνός Χαϊδεύτος

Υπεύθυνος περιοδικού
Σπύρος Γκόγκος

Ετήσιες συνδρομές
Ατομική 150 SEK
Οργ./Υπηρεσίες 250 SEK

Αρ. ταχ. λογ/σμού
854003-1

Το περιοδικό διευθύνεται
από Συντακτική Επιτροπή.
Ενυπόγραφα άρθρα εκφράζουν
τον συγγραφέα

Grundad 1976
F. d. Metanastefika NEA
Utges av
Grekiska Riksförbundet i Sverige (GR)
med fyra nummer per år

Postadress
Box 19100
SE-104 32 Stockholm SWEDEN

Telefon **Fax**
+46 8 627 00 27 +46 8 627 00 26

Ansvarig utgivare
Korninos Chaideftos

Ansvarig för tidskriften
Spiros Gogos

Prenumerationer
Privatpersoner 150 SEK/år
Organisationer/myndigheter 250 SEK/år

Postgiro
854003-1

Redaktionen ansvarar för tidskriften

E-mail
etv@telia.com
www.grekiskariksförbundet.se

ISSN 1404-7624

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- 1 Της Σύνταξης
- 2 ΕΟΝΣ, Τριήμερο Ελληνικής Νεολαίας 2009
Γιάννης Παππάς, Μαρία Μιντούρη
Πολιτιστικές Δραστηριότητες
- 4 Οι μεταφράσεις των έργων του Νίκου Καζαντζάκη
στα σουηδικά
- 5 Από την Πόλη έρχομαι και συνταγές σας φέρνω
- 6 28η Οκτωβρίου 1940.
Γιατί η παρέλαση γίνεται στη Θεσσαλονίκη;
- 7 Εκπαίδευση των ελληνοπαίδων στη Σουηδία Πάνος Ουλής
- 8 Το πάθημα δεν γίνεται μάθημα Ξενοφών Παγκαλιάς
- 10 Γυναικεία γραφή Κώστας Λαδόπουλος
- 12 Μικρές στάσεις σε μια μεγάλη ζωή Κώστας Κουκούλης
- 14 Ανακοινώσεις
- 15 Η νέα ελληνική κυβέρνηση
- 16 Ένας άντρας στην κουζίνα

INNEHÅLL

- 18 Kom, nu stundar bröllop i Dropolis berg Jan Henrik Swahn
- 23 Kostas Nikos Tziampazis

Φωτογραφίες: Κώστας Βαραγιάννης

Η Σύνταξη

Ακόμα μία χρονιά βαδίζει προς το τέλος της και ένας σύντομος απολογισμός έχει να επιδείξει περισσότερα αρνητικά στοιχεία απ' ότι θετικά.

Η Ελλάδα, διατηρώντας την θερινή της παράδοση, ακόμα μία φορά, έγινε πρώτη είδηση στα μέσα μαζικής ενημέρωσης. Οι πυρκαγιές αποτέφρωσαν ένα μεγάλο μέρος της Αττικής, της Εύβοιας, της Σκύρου, της Ζακύνθου ... Δυστυχώς και αυτή τη φορά εκτός των περιουσιών χάθηκε και ανθρώπινη ζωή.

Η οικονομική ύφεση πλήττει τις ασθενέστερες τάξεις και, ακόμα μία φορά, επαληθεύεται η ρήση: οι φτωχοί, φτωχότεροι και οι πλούσιοι, πλουσιότεροι. Οι περιβαλλοντικές καταστροφές διαδέχονται η μία την άλλη και τελειωμό δεν έχουν. Οι προσπάθειες των μικρότερων κρατών για τη βελτίωση της κατάστασης, προσκρούουν στα συμφέροντα των μεγάλων και το πράγμα πάει λέγοντας...

Η Ελλάδα, ακόμα μία φορά, προσέφυγε σε πρόωρες εκλογές, με ότι αυτό συνεπάγεται. Ελπίζουμε με την νέα κυβέρνηση και τον αρμόδιο υφυπουργό υπεύθυνο για θέματα αποδήμου ελληνισμού, να συνεχίσουμε το διάλογο και τη συνεργασία για την εύρεση λύσεων σε θέματα που απασχολούν τους Έλληνες της Σουηδίας και της Ευρώπης.

Η διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας και το Σαββατιάτικο σχολείο της Στοκχόλμης, έχουν γίνει αντικείμενο σφοδρής διαμάχης. Η αδιαλλαξία και, κυρίως, η αντιδημοκρατικότητα του πρώην διοικητικού συμβουλίου, μετέφεραν παιδιά, γονείς και δασκάλους σε άλλες κατασκότεινες εποχές. Με την εκλογή του νέου δημοκρατικά εκλεγμένου Διοικητικού Συμβουλίου, πιστεύουμε ότι τα προβλήματα θα ξεπεραστούν και θα ομαλοποιηθεί η κατάσταση. Σημαντικό ρόλο έχει το Υπουργείο Παιδείας της Ελλάδας με την επιλογή κατάλληλου Συντονιστή Εκπαίδευσης. Η ΟΕΣΚΣ θα συμβάλει για την αποτελεσματική και ποιοτική διδασκαλία της ελληνικής γλώσσας, με μοναδικό στόχο το συμφέρον και την μόρφωση των παιδιών.

Το 19^ο Συνέδριο της ΟΕΣΚΣ με σύνθημα: Δύναμή μας η ενότητα και η πάλη, εκπροσωπήθηκε από όλες τις πολιτικές τάσεις του οργανωμένου ελληνισμού της Σουηδίας, γεγονός αναμφισβήτητο θετικό. Η εκπροσώπηση της ελληνικής πολιτείας με επικεφαλής τον αρμόδιο υφυπουργό και βουλευτές όλων των ελληνικών κομμάτων, καταδεικνύει το κύρος της ΟΕΣΚΣ και τον ρόλο της ως εκπροσώπου του οργανωμένου ελληνισμού της Σουηδίας.

Η Ελληνική Ομοσπονδία Νέων Σουηδίας πραγματοποίησε το δικό της Συνέδριο με τη συμμετοχή των νέων παιδιών και αρκετών νέων προσώπων. Ενθαρρυντικό στοιχείο μία και περιμένουμε να αναλάβουν μελλοντικά τη σκυτάλη του ελληνισμού της Σουηδίας.

Εφέτος τιμώνται τα εκατό χρόνια από τη γέννηση του Γιάννη Ρίτσου και η ΟΕΣΚΣ διοργανώνει μεγάλη πολιτιστική εκδήλωση στη Στοκχόλμη. Για την εκδήλωση αυτή έχει γίνει και ειδική έκδοση βιβλίου για τον μεγάλο ποιητή, άνθρωπο και αγωνιστή Γιάννη Ρίτσο.

Το περιοδικό της ΟΕΣΚΣ, βρίσκεται προ πολλών νέων αλλαγών από τον επόμενο χρόνο και οι όποιες προτάσεις σας θα είναι καλοδεχούμενες.

Λίγες ημέρες απομένουν ως τις γιορτές και το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΕΣΚΣ, καθώς και η Σύνταξη του περιοδικού, εύχονται σε όλους τους Έλληνες και φίλους Σουηδούς

ΚΑΛΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ
ΚΑΙ
ΕΥΤΥΧΙΣΜΕΝΟ ΤΟ 2010

GOD JUL
OCH
GOTT NYTT ÅR

ΕΟΝΣ

Τριήμερο Ελληνικής Νεολαίας 2009

Όπως φάνηκε φέτος το Μάιο, η ελληνική νεολαία της Σουηδίας υπάρχει, είναι δυνατή, οργανωμένη και ξέρει να το γιορτάζει. Ύστερα από τρία χρόνια χωρίς κάποια μαζική εκδήλωση για τα Ελληνόπουλα όλης της Σουηδίας, είχε έρθει η ώρα για την αναβίωση ενός θεσμού που είχε γίνει παλαιότερα πολύ δημοφιλής στην πλειοψηφία των νέων. Έτσι, το τριήμερο 15 με 17 Μαΐου, το Åhus του Skåne γέμισε με δεκάδες Ελληνόπουλα. Συνολικά 83 άτομα από όλη τη Σουηδία έδωσαν το παρόν. Παιδιά οργανωμένα στις τοπικές τους κοινότητες από Stockholm, Uppsala, Borås, Malmö, Kalmar, Göteborg και Kristianstad. Ήταν όλοι εκεί. Σ' ένα πανέμορφο ξενοδοχείο ακριβώς πάνω στην παραλία του Åhusstrand, νοιώσαμε όλοι σαν να ήμασταν σε ελληνικό νησί. Οι πρώτες αφίξεις των εκπροσώπων των τοπικών νεολαιών την Παρασκευή το βράδυ ακολουθήθηκαν,

φυσικά, από ένα μικρό πάρτυ. Με ωραία μουσική και καλό κρασί φρόντισαν τα παιδιά απ' την Kristianstad να μας υποδεχτούν και να δημιουργήσουν την ατμόσφαιρα έτσι ώστε να γνωριστούν όλοι όσοι θα λάμβαναν μέρος στο Συνέδριο την επομένη. Οι μόνοι που δεν εκτίμησαν, ίσως, την ατμόσφαιρα ήταν οι λίγοι ένοικοι του ξενοδοχείου που έμεναν στα γύρω σπιτάκια κι αναρωτιόντουσαν τι στο καλό συμβαίνει και τι είναι αυτή η μουσική...

Το Σάββατο το πρωί όμως ξεκίνησε η σοβαρή δουλειά. Όλοι οι εκπρόσωποι και το Διοικητικό Συμβούλιο της Νεολαίας μετά το πρωινό, μαζεύτηκαν στην ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα, ευτυχώς με πολύ μικρή καθυστέρηση. Αφού το Συμβούλιο παρουσίασε το έργο του την προηγούμενη θητεία και τον οικονομικό απολογισμό της προηγούμενης χρονιάς, ακολούθησε συζήτηση ανάμεσα στους παρευρισκομένους για το τι πρέπει να κάνει η ελληνική νεολαία από δω και πέρα. Έπειτα ακολούθησε η εκλογή νέου Διοικητικού Συμβουλίου για τα επόμενα δύο χρόνια. Η εκλογή έγινε ομόφωνα αν κι αυτή τη φορά το Συμβούλιο περιλαμβάνει αρκετά καινούρια πρόσωπα. Τέλος, ακολούθησαν οι χαιρετισμοί από εκπροσώπους της Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων και Κοινοτήτων Σουηδίας (μεταξύ των οποίων και ο πρόεδρος Κομνηνός Χαϊδευτός) και η διανομή αναμνηστικών σε όλους.

Μετά από ένα μακρύ και σοβαρό Συνέδριο είχε φτάσει η ώρα της χαλάρωσης, της παρέας και των δραστηριοτήτων. Αν και ο καιρός δεν ήταν ο καλύτερος, χωρίστηκαν όλοι σε ομά-

δες και ρίχτηκαν στον αγώνα. Ο ανταγωνισμός μεγάλωσε ήδη μέσα στα πρώτα πέντε λεπτά και σαν παθιασμένα μικρά παιδιά προσπάθησαν όλοι να δώσουν τον καλύτερο εαυτό τους σε όλα, από σκυταλοδρομίες με στεφάνια μέχρι παίζοντας τα μήλα. Οι φωτογραφίες μιλούν από μόνες τους... Αργότερα αφού όλοι είχαν την ευκαιρία να πιούν καφέ, να ξεκουραστούν και να ετοιμαστούν, ήρθε η ώρα για το μεγάλο πάρτυ.

Στο "Lusthuset" της Kristianstad, ένα τεράστιο μαγαζί, περίμενε ένας υπέροχος μπουφές, ζωντανή μουσική και μια μεγάλη πίστα. Μετά το φαγητό και αφού όλοι είχαν αρχίσει να έρχονται σε ευθυμία, το κέφι άναψε και η πίστα πήρε φωτιά. Από βαριές ζεμπεκιές μέχρι ανάλαφρα τσιφτετέλια και συρτάκια ως τις τρεις η ώρα το πρωί. Τα λεωφορεία ανέλαβαν να γυρίσουν τους εξουθενωμένους στο ξενοδοχείο. Πολλοί, όμως, δεν το βάλαν κάτω και συνέχισαν το πάρτυ και εκεί... Αντοχές απερίγραπτες. Είναι πολύ δύσκολο να περιγράψει κανείς τέτοιες καταστάσεις, σχεδόν αδύνατο, ακόμη και οι φωτογραφίες δεν μπορούν να αποδώσουν με ακρίβεια το κέφι και το γέλιο.

Την επομένη μετά από το πρωινό (που έφαγαν όσοι κατάφεραν να ξυπνήσουν) κι έναν τελευταίο καφέ, πήραν όλοι το δρόμο του γυρισμού με την υπόσχεση «αν δε βρεθούμε

συντομότερα, τα λέμε σ' ένα χρόνο». Δραστηριότητες αυτού του είδους είναι πραγματικά ο καλύτερος τρόπος για να γνωριστούμε οι Έλληνες των διαφορετικών πόλεων μεταξύ μας και να έχουμε μια επαφή και σαν φίλοι αλλά και για οτιδήποτε άλλο χρειαστεί. Πρέπει εδώ να τονιστεί η άψογη οργάνωση του τριήμερου από την πλευρά της ΕΟΝΣ. Τα πάντα είχαν προβλεφτεί μέχρι την τελευταία λεπτομέρεια: από τις μεταφορές, μέχρι το Συνέδριο, τις δραστηριότητες και το πάρτυ. Επίσης, η επιλογή του ξενοδοχείου ήταν τέλεια, ειδικά για όσους δεν είχαν ξαναβρεθεί στα γύρω μέρη που εξεπλάγησαν απ' την ομορφιά του ξενοδοχείου δίπλα στη θάλασσα. Φυσικά ένα τέτοιο επιτυχημένο εγχείρημα ανεβάζει τον πήχη και βάζει νέους στόχους για την επόμενη χρονιά. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το ελληνικό τριήμερο ξαναγίνεται θεσμός και στο χέρι μας είναι να έχουμε ακόμη μεγαλύτερη συμμετοχή του χρόνου. Τέλος, θέλουμε απλά να ευχαριστήσουμε προσωπικά το Συμβούλιο της ΕΟΝΣ και τα παιδιά που με πολλή δουλειά και μεράκι οργάνωσαν το υπέροχο αυτό τριήμερο. Πάντα τέτοια!

Γιάννης Παππάς
Μαρία Μιντούρη

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Οι μεταφράσεις των έργων του Νίκου Καζαντζάκη στα σουηδικά

Στις 30 Μαΐου έκανε διάλεξη ο Ξενοφών Παγκαλιάς στην Ελληνική Κοινότητα Στοκχόλμης με θέμα »Οι μεταφράσεις των έργων του Νίκου Καζαντζάκη στα σουηδικά».

Ο Ξ.Π. αναφέρθηκε σύντομα στις δραστηριότητες της Διεθνούς Εταιρείας Φίλων Νίκου Καζαντζάκη και κατόπιν έκανε μία εκτενή αναφορά στα μεταφρασμένα έργα του Ν. Καζαντζάκη ανά τον κόσμο. Είναι ο πιο πολυμεταφρασμένος Έλληνας συγγραφέας. Τα έργα του έχουν μεταφραστεί σε 41 γλώσσες, πολλά από αυτά έχουν εκδοθεί δεκάδες φορές και ο Ζορμπάς μερικές εκατοντάδες.

Στη συνέχεια αναφέρθηκε στο κάθε βιβλίο που έχει μεταφραστεί στα σουηδικά, στις κριτικές και το λογοτεχνικό κλίμα που επικρατούσε την εποχή που εκδόθηκε καθώς επίσης και το πώς αντιμετωπίστηκε γενικότερα ο Καζαντζάκης και το έργο του στη Σουηδία.

Τα έργα του Καζαντζάκη έχουν μεταφραστεί από τους Börje Knös, Gottfried Grunewald, Jannis και Inga Ampatsis το χρονικό διάστημα 1949-2006 είναι:

- Βίος και πολιτεία του Αλέξη Ζορμπά, Niko Kazantzakis, Spela för mig Zorbas, Ljus, Stockholm 1949
Επανεκδόσεις: Bokförlaget PAN/Nordstedts (67125), Stockholm 1967, P A Nordstedt & Söners förlag, Stockholm 1973, Bra klassiker-Höganäs, 1984
- Ο Χριστός ξανασταυρώνεται, Niko Kazantzakis, Den eviga vandringen uppåt, AB LJUS, Stockholm 1950
- Ο τελευταίος πειρασμός, Niko Kazantzakis, Den sista frestelsen, Hugo Gebers förlag, Stockholm 1952
Επανεκδόση: Kristi sista frestelse, AWE/Gebers, Stockholm 1988
- Ο καπετάν Μιχάλης, Niko Kazantzakis, Frihet eller död, Ljus förlag Stockholm, Stockholm 1955
- Ο φτωχούλης του Θεού, Niko Kazantzakis, Min helige Franciskus: pax et bonum, Ljus förlag Stockholm, Stockholm 1956
Μεταφραστής των παραπάνω έργων ήταν ο Börje Knös.
- Οδύσσεια, Nikos Kazantzakis, Odysseia, Ett modernt epos, Prologen och första sången, Paul Åströms förlag, Partille 1988
- Ασκητική, Nikos Kazantzakis filosofiska testament, Paul Åströms förlag, Göteborg 1988
- Οδύσσεια, ραψωδίες I-X, Nikos Kazantzakis, Odysseia: Sångerna I-X, Del I, Paul Åströms förlag, Jonsered 1990
- Οδύσσεια, ραψωδίες XI-XXIV, Nikos Kazantzakis, Odysseia: Sångerna XI-XXIV, Del II, Paul Åströms förlag, Jonsered 1992
Μεταφραστής των παραπάνω έργων ήταν ο Gottfried Grunewald.
- Αναφορά στον Γκρέκο, Nikos Kazantzakis, Rapport till Greco, Förlaget Provoles Järfälla, 2006
Μεταφραστές ήταν οι Jannis και Inga Ampatsis.

*Τα μεταφρασμένα βιβλία δεν υπάρχουν στα βιβλιοπωλεία αλλά στις πανεπιστημιακές βιβλιοθήκες και σε παλαιοβιβλιοπωλεία.
Η εκδήλωση έγινε με τη συνεργασία της Διεθνούς εταιρείας φίλων Νίκου Καζαντζάκη -τμήμα Σουηδίας, της ΟΕΣΚΣ, της ΕΟΝΣ και της Ελληνικής Κοινότητας Στοκχόλμης.*

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

Από την Πόλη έρχομαι και συνταγές σας φέρνω

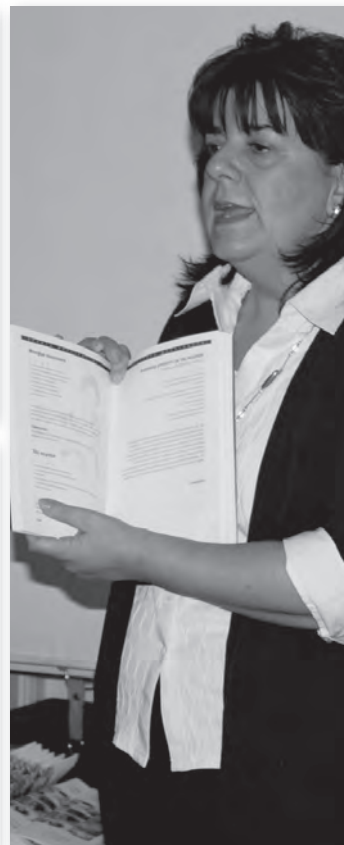
Το στομάχι μου κι εγώ: ένας έρωτας ακόλαστος. Απαιτητικό, επιτακτικό, αχόρταγο. Με τυραννάει διαρκώς όλες τις ώρες της μέρας - και της νύχτας - με μια βίαιη βουλιμία. Και τι απόλαυση, τι ηδονή, τι ξέφρενη γλύκα όταν ενδίδω σε διατροφικές πανδαισίες! Αυτή η άνευ όρων παράδοση στις ανάγκες του ουρανίσκου είναι ζήτημα... «άκρως οικογενειακόν».

Με τις παραπάνω φράσεις αρχίζει ο πρόλογος του βιβλίου της Μαίρης Σφακιανούδη-Λιοδήμου, *Από την Πόλη έρχομαι και συνταγές σας φέρνω*, εκδ. ΚΕΔΡΟΣ, Αθήνα 2002.

Η Μαίρη Σφακιανούδη-Λιοδήμου, επισκέφθηκε τη Σουηδία τον Οκτώβριο και συμμετείχε σε μία σειρά εκδηλώσεων στη Στοκχόλμη και την Ουψάλα, σχετικά με συνταγές της Πολιτικής κουζίνας. Οι γυναικείες οργανώσεις των ελληνικών Κοινοτήτων Στοκχόλμης και Ουψάλας, είχαν συνδράμει με διάφορα φαγητά, προς τέρψιν όλων αυτών που παρευρέθηκαν στις εκδηλώσεις. Η μικρή Παναγιώτα, κόρη της Μαίρης, προσέφερε σε όλους ένα καλόγουστο σακουλάκι με διάφορα μυρωδικά και όσοι ακολουθήσουν τις συνταγές της, θα τα βρουν χρησιμότερα.

Οι «γευστικές» αυτές εκδηλώσεις έγιναν κατά σειρά: Μεσογειακό μουσείο Στοκχόλμης, Πολιτιστική Στέγη Ουψάλας, εστατόριο ΑΜΜΟΣ και Ελληνική Κοινότητα Στοκχόλμης.

Όσοι δεν είχαν την ευκαιρία να αποκτήσουν το βιβλίο, θα μπορέσουν να απολαύσουν τις συνταγές που υπήρχαν στο καλέτυπο «Συνταγολόγιο» που είχε τυπωθεί για τις εκδηλώσεις.

Ξαναγυρίζουμε στο βιβλίο της Μαίρης Σφακιανούδη-Λιοδήμου.

Τώρα, στα ψυχρά φωτισμένα με λάμπες νέον φασφουντάδικα, οι γεύσεις είναι τυποποιημένες. Απλή διατροφική συνήθεια για άτομα μοναχικά ή βιαστικά. Σήμερα παρά ποτέ αισθάνομαι την ανάγκη να καταθέσω τη μνήμη μου. Αυτήν που, διαρκώς παρούσα, με οδηγεί κάθε φορά στην κουζίνα με την ικανοποίηση του «τώρα θα σας δείξω πώς τρώνε» και του ότι η μαγειρική δεν έπαψε ποτέ να είναι μια απλή αλλά καθόλου ασήμαντη τέχνη της καθημερινότητας.

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

28^η Οκτωβρίου 1940. Γιατί η παρέλαση γίνεται στη Θεσσαλονίκη;

Εκδήλωση για την επέτειο της 28^{ης} Οκτωβρίου στην Ελληνική Κοινότητα Στοκχόλμης, με θέμα: «28 Οκτωβρίου 1940. Γιατί η παρέλαση γίνεται στη Θεσσαλονίκη;»

Εισηγητής του θέματος ήταν ο Λευτέρης Κοτσέλ, συνταξιούχος δάσκαλος που κατοικεί στο γειτονικό δήμο της Στοκχόλμης Åkersberga. Ο Λευτέρης Κοτσέλ γεννήθηκε το 1930 στη Μακεδονία. Διετέλεσε Αετόπουλο της ΕΠΟΝ στην περίοδο της Κατοχής, όπου η οικογένειά του υπέστη διωγμούς για τη δράση της και η μητέρα του αν και είχε καταδικαστεί σε θάνατο, κατάφερε να διαφύγει την τελευταία στιγμή.

Στα είκοσί του χρόνια, έφυγε ο Λευτέρης από τη Θεσσαλονίκη και πήγε για σπουδές στην Αυστρία. Διάβασε πετροχημεία και μετά την απόκτηση του πτυχείου, συνέχισε τις σπουδές του και έφθασε στο βαθμό του καθηγητή πανεπιστημίου στη Βιέννη, θέση που κατείχε για δεκαπέντε χρόνια. Κατόπιν έφυγε από την Αυστρία και εγκαταστάθηκε στη Στοκχόλμη. Παρακολούθησε μαθήματα στην Παιδαγωγική Ακαδημία και έγινε δάσκαλος της ελληνικής γλώσσας στα Ελληνόπουλα δημοτικού/γυμνασίου στη Lund. Είναι μανιώδης βιβλιόφιλος και επί σειράν ετών έχει ασχοληθεί με την αστρονομία και συχνά πυκνά δίνει διαλέξεις με σχετικά θέματα.

Στην εισήγησή του ο Λευτέρης Κοτσέλ, αναφέρθηκε λεπτομερώς στα ιστορικά γεγονότα της Θεσσαλονίκης από το 1912 ως την κήρυξη του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Παρουσίασε την πολυπολιτισμική Θεσσαλονίκη και τους ανθρώπους της, με καταγωγή από πολλές χώρες της Μεσογείου και της Ασίας. Αναφέρθηκε σε πάρα πολλά πρόσωπα και έβαλε αρκετά πράγματα στη θέση τους ξεχωρίζοντας τους ήρωες από τους αντι-ήρωες και τους ρόλους που έπαιξαν στην ιστορία και την εξέλιξη της πόλης. Οι αναφορές του σε πρόσωπα και καταστάσεις βασίζονταν σε μία εμπειριστατωμένη βιβλιογραφία που ένα μέρος της είχαν την ευκαιρία να ξεφυλλίσουν οι παρευρισκόμενοι στην εκδήλωση. Η εισήγηση συνοδευόταν από προβολή μίας μεγάλης σειράς φωτογραφιών της Θεσσαλονίκης, με σχετικές παρατηρήσεις και αναφορές. Οι μαθητικές και στρατιωτικές παρελάσεις έχουν την αρχή τους στην Απελευθέρωση της πόλης και μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου όταν η 28^η Οκτωβρίου 1940 καθιερώθηκε ως Εθνική Επέτειος, ο εορτασμός της γίνεται στην Θεσσαλονίκη, όπου μέρος της, αποτελεί και η παρέλαση.

Μετά το τέλος της εισήγησης, ακολούθησε μία ενδιαφέρουσα συζήτηση μεταξύ του Λευτέρη Κοτσέλ και των παρευρισκομένων και η ευχάριστη βραδιά έκλεισε με ένα ποτήρι κρασί.

ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΟΠΑΙΔΩΝ ΣΤΗ ΣΟΥΗΔΙΑ

Η Ομοσπονδία έχει ιστορία, παράδοση και είναι ο μόνος οργανωμένος φορέας που μπορεί να παράγει, να παρουσιάζει απόψεις και θέσεις για τη μητρική γλώσσα των Ελληνοπαίδων εδώ στη Σουηδία.

Οι μέχρι τώρα θέσεις της Ομοσπονδίας ήταν και είναι αποδεχτές από τη συντριπτική πλειοψηφία των Ελλήνων της Σουηδίας. Τα σεμινάρια της Ομοσπονδίας των δεκαετιών 1970, 1980, και 1990, είναι ορόσημο για την κατοχύρωση της εκπαίδευσης και διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας. Δύο είναι οι κύριες μορφές διδασκαλίας της μητρικής γλώσσας στη Σουηδία (πιθανώς και σε όλη την Ευρώπη):

- α) Η διδασκαλία στα σχολεία ελεύθερου χρόνου
- β) Η διδασκαλία μέσα στο σουηδικό σχολείο, αυτό που λέμε ενταγμένη διδασκαλία στο σουηδικό εκπαιδευτικό σύστημα, μαζί με τη φροντιστηριακή βοήθεια στη μητρική γλώσσα

Αυτή τη στιγμή βρισκόμαστε στο σταυροδρόμι της εκπαίδευσης της μητρικής γλώσσας. Είναι κοινή διαπίστωση ότι η γλώσσα της δεύτερης και τρίτης γενιάς, σε μεγάλο βαθμό, δεν είναι η μητρική (ελληνική) γλώσσα. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει ν' αντιμετωπιστεί με τον ανάλογο παιδαγωγικό τρόπο και τους δασκάλους-παιδαγωγούς άριστα προετοιμασμένους για ν' ανταποκριθούν στις νέες ανάγκες. Η ενταγμένη διδασκαλία της μητρικής γλώσσας στο σουηδικό σχολείο παραμελείται, αγνοείται και τείνει να εξαφανιστεί. Η πολιτική της γλωσσικής και πολιτιστικής αφομοίωσης εφαρμόζεται έμμεσα αλλά έχει άμεσες επιπτώσεις. Όλες οι διακηρύξεις για μια πολυπολιτισμική κοινωνία έχουν ακυρωθεί στην πράξη και έχουν μπει στην κατάψυξη. Αυτό το φαινόμενο χρειάζεται τη μελέτη όλων των συνιστωσών π.χ. νομοθεσίας, δήμων, υπηρεσιών για το πώς εφαρμόζουν και πώς ερμηνεύουν την υπάρχουσα νομοθεσία.

Τα σχολεία ελεύθερου χρόνου υπάρχουν και έχουν ανάγκες που πρέπει να βρουν τη λύση τους. Το εκπαιδευτικό προσωπικό (δάσκαλοι) που φυσικά έχει όλα τα τυπικά και ουσιαστικά προσόντα για να διδάξει στα παιδιά τη γλώσσα και τον πολιτισμό, πρέπει να υπάρχει και ένας όρος ακόμα, δηλαδή, οι αποσπασμένοι δάσκαλοι (εκπαιδευτικοί) να έχουν τη γνώση της ντόπιας κοινωνίας, τις παιδαγωγικές μορφές και μεθόδους που ισχύουν εδώ στη Σουηδία, στοιχειώδη γνώση της γλώσσας και πάνω απ' όλα τον προβληματισμό ότι πρόκειται για Ελληνόπουλα 2^{ης} και 3^{ης} γενιάς. Με βάση τα παραπάνω θα πρέπει:

- α) Το εκπαιδευτικό υλικό να είναι προσαρμοσμένο στις εδώ ανάγκες και πραγματικότητα των παιδιών.
- β) Οι γνώσεις των παιδιών είναι σε πολλά επίπεδα και δεν εξαρτάται από την ηλικία. Γι' αυτό πρέπει να γίνουν τάξεις ανάλογες του επιπέδου γνώσεων και όχι με βάση την ηλικία.

Για όλα τα παραπάνω και όσα άλλα προκύψουν, είναι ανάγκη ν' ανοίξει ένας μεγάλος διάλογος - συζήτηση για το εκπαιδευτικό ζήτημα των Ελληνοπαίδων εδώ στη Σουηδία (τι εκπαίδευση θέλουμε, ποιās μορφής κλ.π.)

Η Ομοσπονδία είναι ο μόνος φορέας που μπορεί να το αναλάβει. Η δημιουργία μιας μεγάλης εκπαιδευτικής επιτροπής είναι αναγκαιότητα. Στην επιτροπή αυτή είναι απαραίτητη η συμμετοχή των ειδικών, δασκάλων, γονέων και κηδεμόνων και ταυτόχρονα, να δωθεί ιδιαίτερο βάρος στη συμμετοχή των μαθητών και της νεολαίας. Αποκορύφωμα όλων αυτών των διαδικασιών να είναι ένα μεγάλο εκπαιδευτικό σεμινάριο την Άνοιξη του 2010. Τα συμπεράσματα του σεμιναρίου αυτού θα αποτελέσουν τις θέσεις του ελληνισμού εδώ στη Σουηδία για την εκπαίδευση της διδασκαλίας της γλώσσας και του πολιτισμού μας, προς όφελος όλων μας.

Προϋπόθεση για όλα τα παραπάνω είναι η δημόσια παιδεία.

*Πάνος Ουλής
Υπεύθυνος εκπαιδευτικών θεμάτων της
Ομοσπονδίας Ελληνικών Συλλόγων και Κοινοτήτων Σουηδίας*

Το πάθημα ΔΕΝ γίνεται μάθημα

Όπως και το καλοκαίρι 2007 έτσι και εφέτος η Ελλάδα έγινε πρώτη είδηση στα ΜΜΕ του εξωτερικού. Ακόμα μία περιβαλλοντική τραγωδία με απολογισμό αυτή τη φορά 311.000 στρέμματα (Ανατολική Αττική, Σκύρος, Βοιωτία, Εύβοια και Ζάκυνθος) ήρθαν να προστεθούν στον περισυνό απολογισμό που ήταν 291.000 στρέμματα (καταγράφηκαν 1.481 φωτιές εκ των οποίων οι 25 στην Αττική όπου και τα προνομιούχα οικιστικά φιλέτα).

Η φετινή λαίλαπα κατέστρεψε την ανατολική Αττική και εκτός της δασικής περιοχής, κατέκαψε σπίτια, αυτοκίνητα, και δυστυχώς, ούτε και αυτή τη φορά δεν αποφεύχθηκαν τα ανθρώπινα θύματα. Ο πιλότος Στέργιος Κωτούλας έχασε τη ζωή του προσπαθώντας να σβήσει τη φωτιά. Το αεροπλάνο χτύπησε σε καλώδια υψηλής τάσης, κόπηκε το φτερό και ανεξέλεγκτο καρφώθηκε στην αυλή ενός ξενοδοχείου.

Η ρήση *Το πάθημα γίνεται μάθημα*, δυστυχώς, δεν ισχύει για την Ελλάδα που πάντα εκ των υστέρων προσπαθεί να επουλώσει τις πληγές της.

Τα μέτρα και οι πολιτικές χωροταξίας παρέμειναν ίδια, οι διεκδικήσεις δασικών γαιών από οικοδομικούς συνεταιρισμούς και άλλους επίδοξους καταπατητές του δάσους παρέμειναν ισχυρές, ανεκτές από το πλήθος και υποβοηθούμενες από την πελατειακή εκδοχή της πολιτικής. Η ίδια η νομοθεσία διατήρησε ανοιχτά τα παράθυρα διεκδίκησης, η δυνατότητα αποχαρκτηρισμού δασικών εκτάσεων σε χορτολιβαδικές εκτάσεις διατηρήθηκε και σε ορισμένες περιπτώσεις ενισχύθηκε, με αποτέλεσμα η

δυναμική παραγωγής αυθαιρέτων να μείνει ενεργή. Κάτι που η ίδια η φωτιά της Βορειοανατολικής Αττικής αποκάλυψε κατά τρόπο τραγικό.

«Οι εκτάσεις της Βορειοανατολικής Αττικής που έχουν ξανακαεί τα τελευταία 20 χρόνια αναμένεται να αντιμετωπίσουν ιδιαίτερα προβλήματα στη φυσική αναγέννηση των δασών χαλεπίου πεύκης, τα οποία κυριαρχούσαν στην ευρύτερη περιοχή» επισημαίνει η Μαργαρίτα Αριανούτσου - Φαραγγιτάκη, αναπληρώτρια καθηγήτρια Οικολογίας του Τμήματος Βιολογίας στο Πανεπιστήμιο Αθηνών. «Κανονικά η χαλέπιος πεύκη έχει τη δυνατότητα να αναγεννάται με φυσικό τρόπο μέσω των κουκουναριών, ακόμα και έπειτα από μία πυρκαγιά.»

Σύμφωνα με τον διευθυντή του Ινστιτούτου Ερευνών Περιβάλλοντος του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών Μιχάλη Πετράκη, η επιβάρυνση του αττικού αέρα με ρύπους -κυρίως μικροσωματίδια- είναι αναπόφευκτη:

«Κατά τη διάρκεια της καταστροφής απελευθερώθηκαν στην ατμόσφαιρα πολύ μεγάλες ποσότητες αιωρούμενων σωματιδίων, που μπορεί να περιέχουν βαρέα μέταλλα και άλλες επικίνδυνες ουσίες, όπως διοξίνες, οι οποίες εκλύονται κατά την καύση σκουπιδιών που πιθανότατα να βρίσκονταν σε μικρές χωματερές μέσα στις καμένες δασικές εκτάσεις. Επιπλέον, μακρόχρονα αναμένεται να έχουμε αύξηση των συγκεντρώσεων των μικροσωματιδίων στην ατμόσφαιρα, καθώς καταστράφηκε φίλτρο του αέρα της Αττικής».

Συγκλονιστικός είναι ο απολογισμός των καμένων εκτάσεων. Κάηκαν στην τριήμερη φωτιά της Ανατολικής Αττικής συνολικά 198.000 στρέμμ. Απ' αυτά 135.000 στρέμμ. ήταν δάση και δασικές εκτάσεις, 38.000 στρέμμ. γεωργικές εκτάσεις και 25.000 στρέμμ. σχέδια πόλης-οικισμοί. Το ερώτημα είναι πώς αυτά τα 25.000 στρέμμ. που βρίσκονται μέσα σε δάσος απέκτησαν σχέδιο πόλεως.

- Στα δάση που κάηκαν υπάρχουν 16.000 αυθαίρετα κτίσματα με σοβαρά προβλήματα νομιμότητας. Πολλά απ' αυτά έχουν νομιμοποιηθεί με χαριστικές πράξεις (νόμοι κ.λπ.).

- Από αυτά, τα 8.600 κτίσματα είναι παράνομα και έχουν κινηθεί διαδικασίες κατεδάφισής τους.

- Από τα παραπάνω 3.167 κτίσματα έχουν κριθεί τελεσίδικα (δικαστικά) κατεδαφιστέα. Δεν έχουν γκρεμίσει ούτε ένα, με αστείες δικαιολογίες (δεν έχουμε μπουλντόζες, δεν έχουμε χρήματα, έχει αρμοδιότητα για το γκρέμισμα η περιφέρεια, η νομαρχία, ο δήμος και πάει λέγοντας. Από τα κατεδαφιστέα το 75% αφορά βίλες και κάθε μορφής οικίες και το 25% κτίσματα, όπως αποθήκες, εργοστάσια, ξενοδοχεία κ.λπ.

- Τα τελευταία 20 χρόνια έχουν ενταχθεί στο σχέδιο πόλης περίπου 40.000 στρέμμ. δάσους, δασικών και χορτολιβαδικών εκτάσεων. Επιχείρημα υπέρ των εντάξεων υπήρξε άρθρο του ν. 998/89, που προβλέπει επέκταση σχεδίου πόλης ως 500 μέτρα από προϋπάρχοντα του 1923 οικισμό.

«Κατά τη διάρκεια μιας πυρκαγιάς, ανάλογα με τις θερμοκρασίες που αναπτύσσονται, τα δέντρα και τα φυτά καίγονται και μετατρέπονται σε τέφρα και απανθρακωμένα υλικά.

Η ποσότητα και η σύσταση της τέφρας που παράγεται εξαρτώνται άμεσα από την παρουσία της φυτικής βιομάζας, από την παρουσία διαφόρων ζωικών οργανισμών και επίσης από την παρουσία διαφόρων άλλων υλικών, όπως υλικά χωματερών κ.λπ.

Από την καύση της φυτικής βιομάζας προκαλούνται προβλήματα ατμοσφαιρικής ρύπανσης:

α) Παράγονται διοξείδιο του άνθρακα και μεθάνιο που συμβάλλουν άμεσα στην αύξηση της θερμοκρασίας του ατμοσφαιρικού περιβάλλοντος, εντείνοντας το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

β) Παράγονται οξείδια του αζώτου και διοξείδιο του θείου, που συμβάλλουν στην αύξηση της οξύτητας της βροχής.

γ) Τα παραγόμενα σωματίδια του καπνού και οι πολυκυκλικοί αρωματικοί υδρογονάνθρακες (PAHs), που προκύπτουν κυρίως από την καύση των πλαστικών που υπάρχουν στις διάφορες ανεξέλεγκτες χωματερές, επηρεάζουν δυσμενώς την ανθρώπινη υγεία.

Από την καύση των πλαστικών, παράγονται διοξίνες και άλλες χημικές ουσίες που βιοσυσσωρεύονται στον οργανισμό των ζώων, σε πολλά αγροτικά προϊόντα (στις ελιές και στο λάδι, στα γαλακτομικά προϊόντα), που πολλές φορές κρίνονται ακατάλληλα για ανθρώπινη κατανάλωση.

Κατά τη διάρκεια της καύσης, οι ενώσεις του οργανικού αζώτου και του φωσφόρου οξειδώνονται σε αμμωνία και φωσφορικά, κάνοντας έτσι την τέφρα να θεωρείται ένα είδος λιπάσματος.

Στην τέφρα που παράγεται από την καύση συσσωρεύονται επίσης πολλά θρεπτικά συστατικά και βαρέα μέταλλα σε υψηλές συγκεντρώσεις. Η άμεση μεταφορά της τέφρας στα επιφανειακά νερά, ιδιαίτερα στα ποτάμια και τις λίμνες, έχει άμεση επίπτωση στην ποιοτική σύστασή τους. Σε πρώτο στάδιο επιβαρύνονται τα επιφανειακά νερά και σε δεύτερο στάδιο τα υπόγεια νερά.

Με τις πρώτες βροχοπτώσεις, η τέφρα μεταφέρεται ή και διαλύεται με το βρόχινο νερό και εμπλουτίζει το επιφανειακό νερό με σημαντικά φορτία αμμωνιακού αζώτου που μετατρέπονται σε νιτρικά, απειλώντας με ευτροφισμό τα επιφανειακά νερά.

Η φυτική βιομάζα είναι πλούσια σε διάφορα μεταλλικά ιχνοστοιχεία, ορισμένα από τα οποία, είναι τοξικά όχι μόνο για την ανθρώπινη υγεία, αλλά και για τους υπόλοιπους ζωικούς οργανισμούς.

Σε μετρήσεις τέφρας που πραγματοποιήθηκαν σε δείγματα από τον Πάρνωνα της Πελοποννήσου (Πολυτεχνείο Κρήτης), ύστερα από τις πυρκαγιές του 2007, διαπιστώθηκαν υψηλές συγκεντρώσεις αμμωνίας και φωσφόρου, καθώς επίσης χαλκού, μολύβδου και αρσενικού.

Τα στοιχεία αυτά μπορεί να μεταφερθούν με την τέφρα στα επιφανειακά νερά και να το επιβαρύνουν σε μεγάλο βαθμό, εάν ο αποδέκτης αυτός δεχθεί υψηλές ποσότητες τέφρας.

Η επιβάρυνση της λίμνης του Μαραθώνα, ύστερα από την καταστροφή της ευρύτερης περιοχής τροφοδοσίας της, θα είναι σοβαρή. Η αύξηση των συγκεντρώσεων των προαναφερθέντων στοιχείων θα είναι αναπόφευκτη. Για να διαπιστωθεί ο βαθμός της επιβάρυνσης της λίμνης, με σκοπό τη λήψη των απαραίτητων μέτρων από τους υπευθύνους, απαιτείται άμεση παρακολούθηση της μεταβολής της ποιοτικής σύστασης του νερού, εφόσον αυτή αποτελεί και έναν βασικό τροφοδότη του λεκανοπεδίου Αθηνών σε πόσιμο νερό.», αναφέρει ο Γεωργίου Σταμάτης, Αναπλ. καθ/τής Υδρογεωλογίας του Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ελευθεροτυπία 26/8-09)

Τον κίνδυνο κατολισθήσεων, έστω και σε περιορισμένη κλίμακα, αλλά και μεγάλων πλημμυρών διατρέχουν πλέον οι περιοχές της βόρειας και ανατολικής Αττικής που επλήγησαν από τις πυρκαγιές. Όπως επισημαίνουν οι επιστήμονες, η φύση των εδαφών στα καμένα ευνοεί τις πλημμύρες και στο παρελθόν σε τέτοιες περιοχές υπήρξαν έντονα προβλήματα. Όπως εκτιμούν, η τραγική συγκυρία δίνει την ευκαιρία να κατεδαφιστούν όσα αυθαίρετα έχουν χτιστεί σε ρέματα ή ευαίσθητες ζώνες, στο πλαίσιο της λήψης μέτρων αντιπλημμυρικής προστασίας.

Γυναικεία γραφή

Το παρακάτω μικρό γραπτό απευθύνεται, κυρίως, στις γυναίκες. Ταυτόχρονα είναι και μια πρόσκληση σε ένα blog, το *elkibra - Rebetiko* - Ρεμπέτισσες (με τον τρόπο του Κ.Λ.)

ΕΝΑΣ ΑΡΣΕΝΙΚΟΣ ΜΙΛΑΕΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΓΥΝΑΙΚΕΣ

Το blog αυτό ξεκίνησε μετά από πολύχρονες σκέψεις γύρω από το ρόλο και τον παραμερισμό της γυναικείας παρουσίας στο μικρασιατικό τραγούδι (λιγότερο) και στο πειραιώτικο ρεμπέτικο (περισσότερο). Ο σπινθήρας ήταν μία "ξεφουσκωμένη" ιστοσελίδα με τον ίδιο τίτλο (<http://violetta.demon.co.uk/>). Το πρώτο που μου χτύπησε άσχημα στο μάτι εκεί ήταν η ύπαρξη του ροζ χρώματος. Το ροζ χρώμα ενοχλεί (βλ. πανικοβάλλει υποσυνειδητά) τους άντρες. Τους παραπέμπει σε κάτι μαλακό και χνουδάτο, τους θυμίζει εξάρτηση απ' τη μαμά τους (...). Με μία λέξη, το ροζ χρώμα είναι κοριτσίστικο στα μάτια μας. Οι γυναίκες του Μικρασιατικού και του ρεμπέτικου τραγουδιού δεν ήταν ροζ.

Ένα απ' αυτά που επικέντρωσα ήταν οι σαφείς διαφορές ανάμεσα στο Μικρασιατικό τραγούδι και στο πειραιώτικο ρεμπέτικο. Οι Μικρασιάτες έβλεπαν αλλιώς τις γυναίκες σε σύγκριση με τους Ελλαδίτες. Είχαν κι αυτοί την ίδια βαθύτερη στάση, αλλά τις μεταχειρίζονταν διαφορετικά. Όλα αυτά βέβαια είναι πολύ σχετικά.

Ξεκίνησα λοιπόν με τις δισκογραφίες των γυναικών τραγουδιστριών και κάποιες σκέψεις γι' αυτές. Δεν εστίασα στα βιογραφικά τους, αφενός γιατί είναι ελάχιστα ή μηδενικά, αφετέρου γιατί δεν ήταν αυτά ο κύριος στόχος μου.

Θα προτιμούσα αυτό το blog να ήταν φτιαγμένο από μία γυναίκα ή, να συνεργαζόμουν με μία γυναίκα. Έριξα μία μποτίλια στον ωκεανό που, βέβαια, βολοδέρνει ακόμα αναπάντητη. Οι διάλογοι συνεργασίας είναι πάντα ανοιχτοί.

Σκοπός μου είναι να ακουμπήσω πιθανό γυναικείο κοινό, άσχετα αν είναι ελάχιστες οι γυναίκες που ενδιαφέρονται γι' αυτό το είδος μουσικής. Στοχεύω λοιπόν σ' αυτές που, για κάποιους λόγους, θα πληκτρολογούσαν τη λέξη ρεμπέτισσες. Έχω ακόμα ένα στόχο. Να κεντρίσω, όπως μπορώ, το ενδιαφέρον για μια άλλου είδους ματιά στη μουσική αυτή, για να γίνει μαγιά για θηλυκή διαδικασία έρευνας. Μια θηλυκή διαδικασία όμως, που να μη φοράει αντρικά παντελόνια, να μην είναι φανατική και τυφλά φεμινιστική, να μη μιμείται αντρικούς τρόπους χειρισμού και πλησιάζματος των θεμάτων.

Έτσι, φτάνουμε σε κάτι που το πιστεύω και προσμένω πως κάποια στιγμή θα ξεκινήσει και στη χώρα μας.

Τη γυναικεία γραφή. Με αυτό εννοώ ένα διαφορετικό τρόπο θέασης της προδιαγραφμένης πραγματικότητας και μια επαναδιαμόρφωση της ιστορίας. Μια γραφή ενάντια στο ανδρικό κατεστημένο, τις ιδεολογίες που είναι διαβρωμένες από το ανδρικό κατεστημένο, τη θεοκρατία. Ο θεός δεν είναι αρσενικού γένους, δεν έχει γένος! Μια γραφή που γυρίζει το μέσα-έξω και το πάνω-κάτω. Που φωτίζει και εξηγεί πλευρές που μένουν αθέατες, που επαναορίζει το "καθήκον" των γυναικών να παράγουν ζωή, που ξαναβλέπει τα πάντα, αλλά ακόμα και αυτό, μέσα απ' το πρίσμα της κρίσης του περιβάλλοντος, όχι σε τοπικό αλλά σε διεθνές επίπεδο. Μια νέα γραφή που δεν αναμένει και δεν ενδιαφέρεται να ευλογηθεί από την αντρική πλευρά, (βλ. <http://buzz.phigita.net/?host=vivliocafe.blogspot.com> -03 Ιουν. '08 - Σταυρούλα Σκαλίδη, "Ελληνικός μέτριος με γάλα") αλλά σηκώνει το μπαϊράκι της και τραβάει μπροστά, βρίσκοντας δικούς της τρόπους να περάσει τη φωνή της, ν' ανοίξει καινούρια παράθυρα μέσα από τα τιμμεντένια στεγανά αυτών που κρατάνε τα κλειδιά...

Καινούρια παράθυρα στην καθημερινή πραγματικότητα είναι, για παράδειγμα, το στρέψιμο των προβολών στο γεγονός ότι τις προάλλες, μια νέα γυναίκα στη Σαουδική Αραβία έβαλε μπρος ένα αυτοκίνητο και άρχισε να οδηγάει, μέχρι που την έπιασαν. Στη Σαουδική Αραβία απαγορεύεται στις γυναίκες να οδηγούν αυτοκίνητο... Ή, ότι στην Υεμένη το 50% των παντρεμένων γυναικών είναι κάτω των 15 χρονών, ή ότι ένα κοριτσάκι 8 χρονών κατάφερε (όχι μόνη της βέβαια) να πάρει

διαζύγιο από τον 30άρη σύζυγό της. Όλ' αυτά, όπως και τα παρακάτω, αποκαλύπτονται από γυναίκες δημοσιογράφους. Άλλο φώτισμα παράθυρου είναι ότι η μεγάλη πλειοψηφία των θυμάτων καταστροφών (σεισμοί, πλημμύρες κ.λπ.) είναι γυναίκες και παιδιά. Ε, το φανταζόμαστε, θα πείτε. Ναι, αλλά για ποιές αιτίες; Γιατί οι γυναίκες βρίσκονται, κατά κανόνα, στο σπίτι, γιατί δεν πληροφορούνται το ίδιο γρήγορα με τους άντρες το τι θα συμβεί, γιατί, κατά κανόνα, δεν έχουν δικό τους αυτοκίνητο, γιατί οι πιο πολλές δεν ξέρουν να κολυμπάνε κ.λπ., κ.λπ. Ας μην πούμε πως αυτά αφορούν μόνο συγκεκριμένες χώρες όπου οι γυναίκες είναι περιορισμένες. Όλα τα παραπάνω αφορούσαν καταστάσεις που διαδραματίστηκαν στην πλημμύρα της Νέας Ορλεάνης στις ΗΠΑ.

Ας πάμε πίσω τώρα σε μία συγκεκριμένη ιστορία της Βίβλου κι ας δούμε κάτι με σημερινή ματιά...

(μετάφραση από τη σουηδική wikipedia)

Στην εβραϊκή μυθολογία ο Λοτ ήταν γιός του αδελφού του Αβραάμ. Σύμφωνα με τη Βίβλο, η οργή του Θεού κατέστρεψε τις πόλεις Σόδομα και Γόμορα, στην πεδιάδα της Ιορδανίας δυτικά της Νεκρής Θάλασσας, αλλά έστειλε δυο αγγέλους που έσωσαν τον Λοτ και τις δυο κόρες του. Η γυναίκα του έστρεψε το κεφάλι της κατά τη διάρκεια της φυγής τους και μεταμορφώθηκε σε στήλη αλάτος. Ο Λοτ, μετά την καταστροφή των δύο πόλεων, κατέφυγε σε μια σπηλιά. Εκεί τον μέθυσαν οι θυγατέρες του και η μεγαλύτερη έμεινε έγκυος μαζί του. Το επόμενο βράδυ, έκανε το ίδιο η μικρότερη κόρη και το αποτέλεσμα ήταν η γέννηση των δύο γιών Μόαμπ και Μπεν-Αμί.

Αρχαιολογικές ανασκαφές κατέδειξαν ότι τα οικοδομήματα της περιοχής κατέρρευσαν από σεισμούς περίπου το 2000 π.Χ.

Στη διεύθυνση:

<http://www.newlife4you.gr/welcome.asp?aid=54> παίρνετε μια γενική γεύση της θρησκευτικής άποψης για το συμβάν και τη στάση της γυναίκας του Λοτ. Κάνοντας κλικ στη διεύθυνση <http://www.metafysiko.gr/forum/showthread.php?t=2209> και κατεβαίνοντας στο τέλος της σελίδας, βλέπετε κάποιον Smoralis από τη Θεσσαλονίκη που απαντώντας στο ερώτημα πώς λεγόταν η γυναίκα του Λοτ, λέει:

- Λώταινα πρέπει να λέγεται. Γιατί έχει τόση σημασία;

Μιά σαχλαμάρα σαν κι αυτή δε θά 'χε καμία σημασία, αν δεν ήταν μία τυπική βλακώδης ανδρική αντίδραση. Για να είμαι ειλικρινής, ούτε κι εγώ είχα ποτέ σκεφτεί το θέμα και ξύπνησα όταν διάβασα ένα γραφτό της ποιήτριας "αγίας και πόρνης", όπως είχε ονομαστεί απ' το σοβιετικό καθεστώς, Άννας Αχμάτοβα. Εκείνη έδωσε μια άλλη διάσταση στο θέμα, δικαιολογώντας τη γυναίκα που στράφηκε για να δει το τέλος της πόλης που είχε μεγαλώσει και αγάπησε, ενώ χαρακτήριζε τον Λοτ σαν δουλοπρεπή σκλάβο.

Αν και θεωρώ λανθασμένο το να αντικρύζει κανείς το παρελθόν με σημερινές απόψεις, δεν μπορώ να μη σταματήσω σε κάποια σημεία αυτής της ιστορίας.

α. τη μη "διάσωση" του ονόματος της συζύγου, καθώς και των δύο θυγατέρων αλλά τη διάσωση των ονομάτων των δύο αρσενικών παιδιών τους

β. τη συνηθισμένη πρακτική εξήγηση της συμπεριφοράς της

Κάθε χρόνο αγοράζω ένα απ' αυτά τα παλιομοδίτικα ελληνικά ημερολογιάκια του τοίχου που πουλιούνται στους δρόμους. Ενώ αυτά που στην πίσω μεριά φιλοξενούν ένα ανέκδοτο, μια συνταγή ή κάποιο δίστιχο/τετράστιχο. Τα διαβάζω και δεν τό'χω μετανιώσει. Μια και οι οίκοι που τα εκδίδουν έχουν αυτή τους τη δραστηριότητα αγκυροβολημένη στο παρελθόν, μπορεί κανείς πολλά να μάθει και να καταλάβει. Ακολουθούν μία μέθοδο που ακολουθείται και από σύγχρονα γυναικεία περιοδικά. Βασίζεται πάνω στο concept πως, άσχετα με το τι συμβαίνει στον κόσμο, υπάρχουν μια σειρά από σταθερές όπως, με τυχαία παραδείγματα, η θρησκεία (που δε τίθεται θέμα ν' αλλάξει σε κάτι), η μανία των γυναικών με τη μόδα, οι παραδοσιακές συνταγές κ.λπ. Ανασύρω λοιπόν δύο ανέκδοτα απ' το σούπερ παλιομοδίτικο ημερολόγιο.

1. Δυό νιόπαντροι πήγαν βόλτα με το άλογο. Ξαφνικά το άλογο σκοντάφτει. - "Ένα", λέει ο άντρας. Ύστερα από λίγο ξανασκοντάφτει. - "Δύο", λέει ο άντρας. Ύστερα από λίγο σκοντάφτει πάλι. - "Τρία", λέει εκείνος. Τότε βγάζει το όπλο του και το σκοτώνει. Έκπληκτη η γυναίκα του λέει: "Γιατί το σκότωσες το καμήνο;" - "Ένα", λέει εκείνος. Από τότε δεν ξαναμίλησε η γυναίκα.

2. - Γιατί Θεέ μου, έκανες τις γυναίκες τόσο όμορφες; ρωτάει κάποιος τον Θεό. - "Για να τις αγαπάτε. - Ναι, αλλά γιατί τις έκανες τόσο κουτές; - Για να σας αγαπάνε".

Δε ξέρω πόσο παλιό είναι το ανέκδοτο 2, αλλά εδράζεται στην αμετακίνητη άποψη ότι, πράγματι οι γυναίκες είναι κουτές (δηλ. σκέφτονται και αντιδρούνε διαφορετικά από μας). Το ενδιαφέρον είναι η δόση αυτοσάτιρας, μια και τα ανέκδοτα κατασκευάζονται, ακόμα, από άνδρες... Το ανέκδοτο 1 επικεντρώνεται στον τρόπο. Έχετε σίγουρα ακούσει εκείνο που λέει, "δέρνετε τις γυναίκες σας, χωρίς να εξηγείτε γιατί. Εκείνες ξέρουν..." Μέσα από τη σύνδεση των δύο ανεκδότων βγαίνει η άποψη ότι οι γυναίκες είναι κουτές και πως τρομοκρατούνται εύκολα, κι αυτό μας βοηθάει να καταλάβουμε γιατί ο μύθος του Λοτ είναι διαχρονικός και χρησιμοποιείται, ακόμα και σήμερα, σαν σύμβολο γυναικείας απειθείας, βλακειάς, ανυπακοής, ανευλάβειας και τρόμου...

Κώστας Λαδόπουλος

Μικρές στάσεις σε μια μεγάλη ζωή

Για την επέτειο των εκατό χρόνων από τη γέννηση του Γιάννη Ρίτσου, η ΟΕΣΚΣ προέβη σε έκδοση του βιβλίου: Κώστας Κουκούλης, Γιάννης Ρίτσος, Μία προσέγγιση.

Όσοι ενδιαφέρονται για την απόκτηση του βιβλίου, μπορούν να απευθυνθούν στην ΟΕΣΚΣ. Στη συνέχεια ακολουθεί ένα απόσπασμα από το περιεχόμενο του βιβλίου.

Η παρουσία του Γιάννη Ρίτσου σηματοδίνει τον εικοστό αιώνα από τη μια ως την άλλη του άκρη: γεννημένος την Πρωτομαγιά του 1909 στη Μονεμβασιά ο ποιητής, ολοκλήρωσε τον βιολογικό του κύκλο στην Αθήνα στις 11 Νοεμβρίου του 1990.

Στην ποίηση ο Ρίτσος αφοσιώθηκε από πολύ νωρίς, όπως, επίσης, νεότατος - και μ' όλο που ήταν γόνος αρχοντικής οικογένειας - υιοθέτησε την μαρξιστική αντίληψη για τον κόσμο και την κοινωνία και οργανώθηκε στην Αριστερά. Κατά τη διάρκεια του πολύχρονου βίου του υπέστη ο Γιάννης Ρίτσος πάμπολλες δοκιμασίες, σωματικές και ψυχικές: από την ίδια τη φύση (φυματίωση, υποβολή σε εγχειρήσεις), από τη μοίρα που σημάδεψε την οικογένειά του (οικονομική καταστροφή, εγκλεισμός του πατέρα και της αδελφής του σε ψυχιατρείο), από συγκεκριμένους πολιτικούς-εξουσιαστικούς μηχανισμούς (λόγω της ιδεολογίας του και των προεκτάσεών της στην ποίησή του.) Τα βιώματα αυτά του ποιητή, διαπότισαν και, ως έναν βαθμό, όρισαν με τον τρόπο τους το ίδιο του το έργο.

Ό, τι ταλανίζει τον Γιάννη Ρίτσο ως φυσική και ως πνευματική οντότητα και, ιδιαίτερα, ως Έλληνα αριστερό, από τον καιρό της μεταξικής δικτατορίας, την Κατοχή και τον Εμφύλιο, παύει κάπου στα μέσα της δεκαετίας του 1950, για να ξαναρχίσει και πάλι με τη δικτατορία του 1967.

Το 1964, ο Ρίτσος υπήρξε υποψήφιος βουλευτής της ΕΔΑ, ενώ μετά τη διάσπαση του Κομμουνιστικού Κόμματος το 1968 συμπαρατάχθηκε με το ΚΚΕ, στο οποίο και παρέμεινε μέλος μέχρι την τελευταία του βίου του.

Το έργο του Ρίτσου βρήκε πλατιά ανταπόκριση από τα πρώτα χρόνια της εμφάνισής του και, αξιοσημείωτο είναι εδώ το γεγονός, ότι ο Επιτάφιος, σε έκδοση του «ΡΙΖΟΣΠΑΣΤΗ», κυκλοφόρησε το 1936 «σε αριθμό αντιτύπων πρωτοφανή για κείνη την εποχή: 10.000»¹. Χαρακτηριστικό ετούτης της

απήχησης είναι και το ότι τα όργανα της μεταξικής δικτατορίας - ακολουθώντας τις γκαϊμπελικές υποδείξεις - στην προσπάθειά τους να αφανίσουν το έργο προοδευτικών επιστημόνων, διανοουμένων και λογοτεχνών, δεν παρέλειψαν να ρίξουν στην πυρά και τα ποιήματα του Ρίτσου. Ακόμη, «στα 1937, κάτω από τη δικτατορία του Μεταξά, το Τραγούδι της Αδελφής μου διαβάζεται από το κοινό σαν αντιστασιακό έργο»².

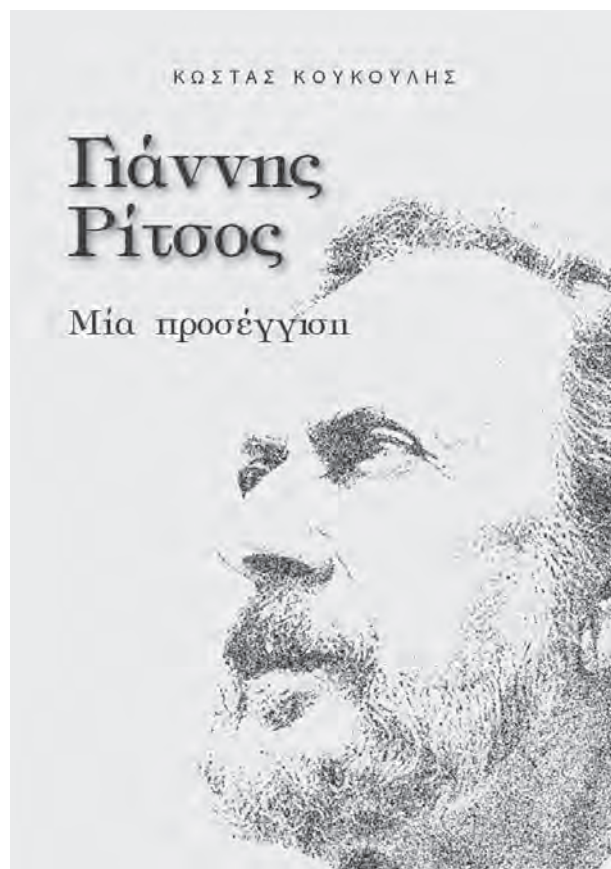
Στην Κατοχή, όταν ο Ρίτσος κινδυνεύει από αστία, σύντροφοί του και μη, πνευματικοί άνθρωποι και απλός κόσμος, θα κάνουν ειδικό έρανο για τη σωτηρία του. Η αγάπη για τον ποιητή και το έργο του γίνεται όλο και πιο μεγάλη στα χρόνια που ακολουθούν.

Το γεγονός ότι ο κόσμος της Αριστεράς, τόσο στις αρχές όσο και στη συνέχεια, φάνηκε να είναι ο κύριος πόλος έλξης της ριτσικής ποίησης, οφειλόταν και στο ότι ο ποιητής δεν υπήρξε «κομμουνιστής του γραφείου» παρά δεινοπαθούσε το ίδιο με τους συντρόφους του, στις φυλακές ή στους τόπους εξορίας. Δεν θέλει ρώτημα, βέβαια, ότι ο Ρίτσος δεν ήταν ο μόνος λογοτέχνης που υποστήριξε την υπόθεση της Αριστεράς με την ενεργό συμμετοχή του και με το έργο του: υπήρξαν και πολλοί άλλοι ομοϊδεάτες του, ποιητές και πεζογράφοι ή ακόμη κριτικοί της λογοτεχνίας, και της γενιάς του και νεότεροι, οι οποίοι και με την λογοτεχνική τους παραγωγή, όσο και με την αγωνιστική συνέπειά τους, συνέβαλαν το ίδιο - ορισμένοι, μάλιστα, καταθέτοντας έργο ανεπανάληπτο και, σε περιπτώσεις, διαφορετικής οπτικής από αυτή που χαρακτηρίζει το ριτσικό έργο (όσον αφορά την πρόσδεσή του στο ΚΚΕ). Αναμφισβήτητα, όμως, από τους πλέον εξέχοντες ανάμεσά τους, ο Ρίτσος παρέμεινε επί δεκαετίες ο δημοφιλέστερος.

Αλλά από τις απαρχές κιόλας, όντας μη μονοδιάστατη, η ποίηση του Ρίτσου έλκυε αργά και σταθερά κοινό και κριτικούς και

1. Θωδωρής Πετρόπουλος, 'Χρονολόγιο Γιάννη Ρίτσου', περ. ΔΙΑΒΑΣΩ, τεύχ. 205, 21 Δεκεμβρίου 1988, σ. 36

2. Mario Vitti, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας, «Οδυσσεάς», Αθήνα 1978, σ. 361

από τον εκτός Αριστεράς χώρο - αυτούς, που διέθεταν ικανότητα και ευαισθησία, ώστε ακόμη και μες στη βαριά κοινωνική και πολιτική ατμόσφαιρα κάποιων δεκαετιών, να ανακαλύπτουν και άλλες πτυχές της. Παράλληλα, η ίδια αυτή ποίηση, άρχισε να γίνεται σταδιακά γνωστή και έξω από τα ελληνικά σύνορα.

Από τα τέλη της δεκαετίας του 1950 και κατά την δεκαετία του 1960, ο Ρίτσος διαβάζεται όλο και πιο πολύ και, ακόμη περισσότερο, ακούγεται! Πρόκειται για την εποχή όπου οι συνθέσεις του Μίκη Θεοδωράκη πάνω σε ορισμένα ποιήματα του Ρίτσου - συνθέσεις κλασικές πια, στο είδος τους! - μεταφέρουν με δυναμισμό τον λόγο και το μήνυμα του ποιητή σε ένα ακόμη πλατύτερο κοινό. Είναι μια εποχή ταραχώδης, επική αλλά και ύπουλη, αφού θα την "ολοκληρώσει" το πραξικόπημα της 21^{ης} Απριλίου 1967. Όμως και κατά τη διάρκεια της χουντικής επταετίας το έργο του Ρίτσου διαβάζεται και πάλι παράνομα, όπως και παράνομα τραγουδιέται, για να ακουστεί πολύ πιο δυνατά από τα στόματα των εξεγερμένων, κατά τις μέρες του Νοεμβρίου 1973 με την κατάληψη του Πολυτεχνείου.

Την καθολικότερη αποδοχή, συνοδευόμενη από μια πρωτοφανή κυκλοφορία των συλλογών του και αρκετές νέες μελοποιήσεις ποιημάτων του, θα τη γνωρίσει ο ποιητής της Ρωμοσύνης κατά την περίοδο του μεταχουντικού κοινοβουλευτισμού. Φυσικά, δεν μπορεί να μη λάβει κανείς υπ' όψιν του και το γεγονός, ότι σε μια πολιτικά φορτισμένη περίοδο, όπως ήταν η εν λόγω μεταπολιτευτική, εντείνεται το ενδιαφέρον για την πολιτική-

μαχητική ποίηση. Μία εμμονή, όμως, σε αυτό το ζήτημα, η μεγέθυνσή του, θα αποτελούσε αδικία απέναντι στο έργο του συγκεκριμένου δημιουργού. Ο Ρίτσος, δεν είναι μόνο πολιτικός, έχει έργο πλούσιο, πολυδιάστατο, προσωπικού ύφους, έργο το οποίο έχει δοκιμαστεί μες στους καιρούς και που κατά την προαναφερόμενη περίοδο είναι πλέον καταξιωμένο, όχι μόνο στη συνείδηση του κοινού αλλά και σε αυτή των κριτικών, οι περισσότεροι από τους οποίους το θεωρούν ως μία από τις σημαντικότερες καταθέσεις στη νεότερη λογοτεχνία μας.

Δεν είναι λίγοι, ασφαλώς, και οι ξένοι μελετητές, που ασχολήθηκαν και που ασχολούνται με το ριτσικό έργο. Συμβαίνει, μάλιστα, ο Ρίτσος να μην είναι μόνον ένας από τους πιο "πολυδιαβασμένους" - ή, έστω, ένας από τους πιο "πολυαγορασμένους" ποιητές μας παρά να είναι και ένας από τους πιο μεταφρασμένους. Και είναι, πράγματι, ζήτημα, εάν υπάρχει περίπτωση άλλου, νεότερου Έλληνα λογοτέχνη, που να έχει μεταφραστεί όσο ο ποιητής της Ρωμοσύνης. Υπολογίζεται ότι τα έργα του βρίσκονται μεταφρασμένα σε περισσότερες από 60 γλώσσες, στις οποίες συγκαταλέγονται βέβαια και οι πιο κυρίαρχες.

Η διεθνής απήχηση και καταξίωση του Γιάννη Ρίτσου, τον κατέστησε και έναν από τους πλέον βραβευμένους ποιητές μας, αφού όχι μόνον η Ελλάδα αλλά και άλλες χώρες τον τίμησαν κατά καιρούς με βραβεία και διακρίσεις, για τη συνεισφορά του στα Γράμματα, στον Άνθρωπο, στην Ειρήνη.

Στην Ελλάδα θα του απονεμηθεί το Α' Κρατικό Βραβείο Ποίησης το 1956. Το 1972, στο Βέλγιο, το Μέγα Διεθνές Βραβείο Ποίησης της Μπιενάλε του Κνοκκ-λε Ζουτ και το 1975 το Διεθνές Βραβείο 'Γκεόργκι Δημητρώφ'. Επίσης, το 1975 αναγορεύεται Επίτιμος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, του απονέμεται το Μέγα Γαλλικό Βραβείο Ποίησης 'Alfred de Vigny' (και την ίδια χρονιά προτείνεται για το Βραβείο Νομπέλ). Το 1976, στην Ιταλία του απονέμονται δύο βραβεία: το Διεθνές Βραβείο Ποίησης 'Αίτνα-Ταορμίνια' και το Διεθνές Βραβείο Ποίησης 'Serenio-Brianza'. Στη Μόσχα του απονέμεται το 1977 το 'Βραβείο Λένιν για την Ειρήνη'. Το 1978 θα αναγορευθεί Επίτιμος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου του Μπέρμιγχαμ στην Αγγλία και την ίδια χρονιά θα λάβει το Διεθνές Βραβείο Ποίησης 'Mondello', στην Ιταλία. Το 1979 ανακηρύσσεται Επίτιμος Δημότης Λευκωσίας και του απονέμεται επίσης από το Παγκόσμιο Συμβούλιο Ειρήνης το Διεθνές Βραβείο Ειρήνης για τον Πολιτισμό. Δύο ακόμη πόλεις θα τον ανακηρύξουν επίτιμο δημότη τους: η Ελευσίνα το 1981 και η Λάρισα το 1983. Την ακόλουθη χρονιά, το 1984, αναγορεύεται Επίτιμος Διδάκτωρ του Πανεπιστημίου Καρλ Μαρξ της Λειψίας, ενώ το 1986 ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών θα του απονεμίσει το βραβείο 'Ποιητού Διεθνούς Ειρήνης' και θα προσκληθεί επίσης στη Γαλλία, για να του απονεμηθεί εκεί ειδικό μετάλλιο του Εθνικού Νομισματοκοπείου Γαλλίας. Χρυσό μετάλλιο θα του απονεμίσει την ίδια χρονιά και ο Δήμος Αθηναίων, ενώ η Φιλοσοφική Σχολή του Πανεπιστημίου Αθηνών θα τον αναγορεύσει Επίτιμο Διδάκτορά της.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙΣ

Δημοσιεύουμε παρακάτω δύο σημαντικές ανακοινώσεις που αφορούν τον ελληνισμό της Σουηδίας, Η πρώτη αναφέρεται στα καινούρια διαβατήρια και η δεύτερη στον έλεγχο των αυτοκινήτων με σουηδικούς αριθμούς στην Ελλάδα.

Πρεσβεία της Ελλάδας στη Σουηδία
Προξενικό Γραφείο

ΘΕΜΑ: «Νέα διαδικασία έκδοσης ελληνικών διαβατηρίων»

Σας ενημερώνουμε ότι λόγω της εφαρμογής του νέου συστήματος ηλεκτρονικής αίτησης και λήψης δακτυλικών αποτυπωμάτων κατά την παραλαβή των αιτήσεων για έκδοση Ελληνικών διαβατηρίων, το κοινό θα μπορεί να εξυπηρετηθεί από τις 20 Ιουλίου 2009 *μόνον* κατόπιν καθορισμού ημερομηνίας προσέλευσης.

Τα ραντεβού μπορούν να κλείνονται τηλεφωνικά κατά τις εργάσιμες ημέρες και ώρες στα τηλέφωνα του Προξενικού Γραφείου 08-545 660 11 και 545 660 12. Μη προσέλευση την προκαθορισμένη ημερομηνία συνεπάγεται ότι ο ενδιαφερόμενος θα πρέπει να κλείσει νέο ραντεβού.

Λόγω της λειτουργίας στο Προξενικό Γραφείο ενός σταθμού εργασίας λήψης ηλεκτρονικών αιτημάτων έκδοσης διαβατηρίων, καθιερώνεται μία ημέρα της εβδομάδος, η ΠΕΜΠΤΗ, για την υποδοχή του κοινού, αποκλειστικά για χειρισμό αιτημάτων έκδοσης διαβατηρίων από την Ελληνική Αστυνομία.

Νέα διαδικασία έκδοσης διαβατηρίων (ισχύει από 29 Ιουνίου 2009)

Η Διεύθυνση Διαβατηρίων της Ελληνικής Αστυνομίας από τις 29.6.2009 εκδίδει ηλεκτρονικά διαβατήρια, στα οποία ενσωματώνεται πλέον και το δεύτερο βιομετρικό στοιχείο αυτό των δακτυλικών αποτυπωμάτων, ώστε τα ελληνικά διαβατήρια να ανταποκρίνονται στις υψηλότερες σύγχρονες ευρωπαϊκές προδιαγραφές ασφαλείας και ποιότητας, όπως αυτές έχουν καθοριστεί από τις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ήδη από την 1.1.2006 η χώρα μας έχει αρχίσει την έκδοση των νέων διαβατηρίων υψηλών προδιαγραφών ασφαλείας αποκλειστικά από την Ελληνική Αστυνομία, εφαρμόζοντας τον Ευρωπαϊκό κανονισμό 2252/04 και από 29.6.2009 με τον ίδιο κανονισμό, μετά την τροποποίησή του με τον Ε.Κ. 444/2009, λαμβάνονται πλέον και δακτυλικά αποτυπώματα των αιτούντων.

Από την υποχρέωση λήψης αποτυπωμάτων εξαιρούνται τα παιδιά που δεν συμπλήρωσαν τα δώδεκα έτη και τα άτομα για τα οποία η λήψη των αποτυπωμάτων είναι αδύνατη.

Από την 1.1.2006 ισχύουν *μόνον* τα διαβατήρια που έχουν εκδοθεί από την Ελληνική Αστυνομία και δεν απαιτείται η αντικατάστασή τους παρά μόνο μετά τη λήξη της ισχύος τους.

Η τιμή του νέου διαβατηρίου κυμαίνεται στο ποσό των 840 κορ. Σουηδίας περίπου.

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να επισκεφθείτε την ιστοσελίδα της Πρεσβείας www.greekembassy.se

BILPROVNING

Η απάντηση που λάβαμε από το Bilprovning σε σχετική επερώτηση: αν υπάρχουν και ποιες είναι οι προϋποθέσεις να περνούν από έλεγχο -Besiktning- στην Ελλάδα.

Vi har diskuterat möjligheterna för en besiktning i Grekland men får tyvärr meddela att vi inte har möjlighet att starta det i dagsläget.

Volymerna är för små och uppstartskostnaderna höga, vi har heller ingen given samarbetspartner i Grekland samtidigt som fordonsbesiktningsmarknaden i Sverige är under utredning gällande konkurrensutsättning från 2010-01-01.

Bilprovningen har inte några planer att starta verksamhet i utlandet utan fokuserar på den inhemska marknaden.

Detta kan dock innebära att ett grekiskt besiktningsföretag skulle kunna besikta Sverige bilar i Sverige efter erforderligt kravuppfyllande och då även besikta de svenska fordonen i Grekland.

Med vänliga hälsningar

Staffan Grandin

Teknisk chef

Bilprovningen

Για περισσότερες πληροφορίες μπορείτε να απευθυνθείτε:

Bilprovningen, Siktgatan 7, 162 15 Vällingby

Tel. 08-759 23 11, fax 08-739 05 08

www.bilprovningen.se

Η ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ

Μετά τα αποτελέσματα των πρόωρων βουλευτικών εκλογών της 4ης Οκτωβρίου 2009, η νέα κυβέρνηση του ΠΑΣΟΚ έχει την παρακάτω σύνθεση:

Πρωθυπουργός: Γεώργιος Παπανδρέου

Αντιπρόεδρος με αρμοδιότητα συντονισμού των συλλογικών κυβερνητικών οργάνων ΚΥΣΕΑ και Επιτροπή Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής: **Θεόδωρος Πάγκαλος**

Υπουργείο Εσωτερικών, Αποκέντρωσης και Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης

Υπουργός: **Γιάννης Ραγκούσης**

Υφυπουργοί: **Ντίνος Ρόβλιας, Θεοδώρα Τζάκρη** (με έδρα τη Θεσσαλονίκη)

Υπουργείο Οικονομικών

Υπουργός: **Γιώργος Παπακωνσταντίνου**

Υφυπουργός: **Φίλιππος Σαχινίδης**

Υπουργείο Εξωτερικών

Υπουργός: **Γεώργιος Παπανδρέου**

Αναπληρωτής υπουργός **Δημήτρης Δρούτσας**, υφυπουργός **Σπύρος Κουβέλης**

Υπουργείο Εθνικής Άμυνας

Υπουργός: **Ευάγγελος Βενιζέλος**

Αναπληρωτής: **Πάνος Μπεγλίτης**

Υπουργείο Οικονομίας, Ανταγωνιστικότητας, Ναυτιλίας

Υπουργός: **Λούκα Κατσέλη**

Υφυπουργοί: **Σταύρος Αρναουτάκης, Μάρκος Μπόλαρης** (με έδρα τη Θεσσαλονίκη)

Υπουργείο Περιβάλλοντος, Ενέργειας, Κλιματικής Αλλαγής

Υπουργός: **Τίνα Μπιρμπίλη**

Υφυπουργοί: **Γιάννης Μανιάτης, Θάνος Μωραΐτης**

Υπουργείο Παιδείας, Δια βίου μάθησης και Θρησκευμάτων

Υπουργός: **Άννα Διαμαντοπούλου**

Υφυπουργοί: **Εύη Χριστοφιλοπούλου, Γιάννης Πανάρετος**

Υπουργείο Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων

Υπουργός: **Δημήτρης Ρέπας**

Υφυπουργοί: **Γιάννης Μαγκριώτης, Νίκος Σηφουνάκης**

Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης

Υπουργός: **Ανδρέας Λοβέρδος**

Υφυπουργός: **Γιώργος Κουτρομάνης**

Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης

Υπουργός: **Μαριλίζα Ξενογιαννακοπούλου**

Υφυπουργός: **Φώφη Γεννηματά**

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων

Υπουργός: **Κατερίνα Μπατζελή**

Υφυπουργός: **Μιχάλης Καρχιμάκης**

Υπουργείο Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Υπουργός: **Χάρης Καστανίδης**

Υφυπουργός: **Απόστολος Κατσιφάρας**

Υπουργείο Προστασίας του Πολίτη

Υπουργός: **Μιχάλης Χρυσοχόιδης**

Υφυπουργός: **Σπύρος Βούγιας**

Υπουργείο Πολιτισμού και Τουρισμού

Υπουργός: **Παύλος Γερούλανος**

Υφυπουργός: **Αγγελική Γκερέκου**

Υπουργείο Επικρατείας

Υπουργός Επικρατείας παρά τω πρωθυπουργώ:

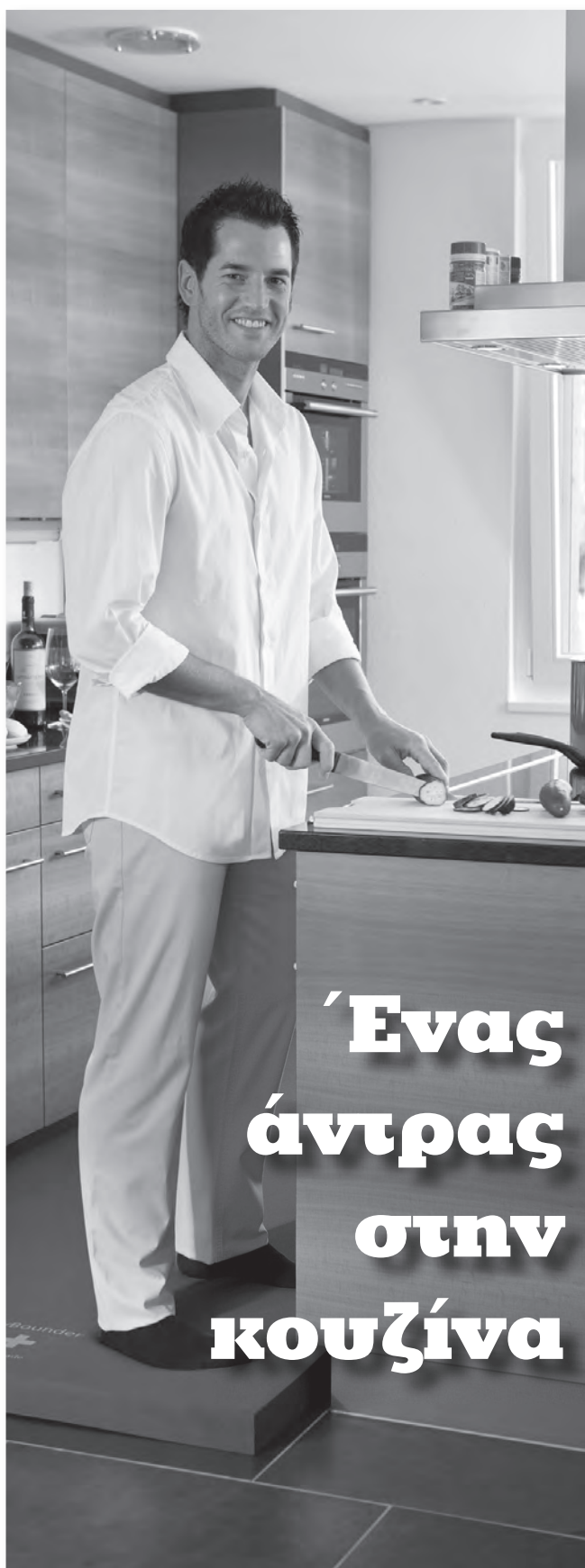
Χάρης Παμπούκης

Υφυπουργός με αρμοδιότητα κυβερνητικού εκπροσώπου:

Γιώργος Πεταλωτής

Γενικός γραμματέας του υπουργικού συμβουλίου:

Σωτήρης Λύτρας

Ένας άντρας στην κουζίνα

“Αν θέλετε να σας βοηθήνε οι άντρες με τις δουλειές του σπιτιού, αφήστε τους να τις κάνουν όπως αυτοί μπορούν.

Αν έρχεστε με υποδείξεις και με σχόλια, θα τους εκνευρίσετε και θα το χρησιμοποιήσουν σαν άλλοθι για να σταματήσουν να βοηθήνε”.

Η σελίδα αυτή απευθύνεται και στα δύο φύλα και γράφεται από άνδρα. Συνειδητά, διάλεξα να είμαι ο πατέρας που ασχολείται με τις διάφορες δουλειές του σπιτιού για να δώσω το καλό παράδειγμα στα παιδιά μας, ιδιαίτερα στο γιο αλλά και από προσωπικό ενδιαφέρον. Έτσι, έμαθα στην πράξη αλλά και διάβαζα διάφορα σχετικά με όλα αυτά.

Σκοπός μου είναι να μεταφέρω, επιλεκτικά, διάφορες λύσεις, σκέψεις, ιδέες, εμπειρίες που θα μπορούσαν να είναι χρήσιμες και σε σας.

Υπάρχει ένα πρακτικό πρόβλημα, όπου οι μισοί σχεδόν κάτοικοι του πλανήτη καταπιέζουν τους άλλους μισούς. Εννοώ ότι το αρσενικό γένος ουρεί όρθιο στις τουαλέτες των σπιτιών, πιτσιλώντας τις και μη δίνοντας σημασία. Το θηλυκό γένος τις σκουπίζει μια ζωή και η ζωή συνεχίζεται... Έχω δίκιο;

Και κάτι απ’ την Ελλάδα. Έχετε προσέξει πως οι υδραυλικοί (πάντα αρσενικού γένους) τοποθετούν τη λεκάνη της τουαλέτας τόσο κοντά στον τοίχο που το καπάκι δεν στέκεται αλλά πέφτει; Έτσι, αναγκάζομαστε να παίρνουμε ακροβατικές στάσεις...

- Τα μήλα διατηρούνται πολύ περισσότερο, ακόμα κι έξω απ’ το ψυγείο, όταν τα τυλίγουμε σε χαρτί εφημερίδας. Ακόμα, τα μήλα όταν βρίσκονται ακάλυπτα κοντά σε άλλα τρόφιμα, λαχανικά, άλλα φρούτα κ.λπ., επιταχύνουν την ωρίμανση των γειτόνων τους, κάτι που συνήθως δεν το θέλουμε.

- Λεκιαστήκατε από κρασί, καφέ, λάδι; Υγράνετε ή βρέξετε το λεκέ και ρίξτε λίγο αλάτι από πάνω. Απορροφά ένα μέρος του λεκέ ευκολύνοντας στο πλύσιμο.

Σαράντης Ιωαννίδης

Ο Σαράντης Ιωαννίδης έφυγε την πρώτη του Ιούλη για το αιώνιο ταξίδι. Φίλος και γνωστός πολλών, αγαπητός σε ακόμη περισσότερους Έλληνες, Σουηδούς, ανθρώπους από όλο τον κόσμο. Στο μαγαζί του "Grekiska Livs" που διατηρούσε επί δεκαετίες μαζί με τη σύντροφό του Βάια στην πλατεία Möllevångstorget του Malmö, δεν πουλούσε ελληνικά προϊόντα μόνο, αλλά πρόσφερε πάντα ένα κομμάτι Ελλάδα στον καθένα που περνούσε το κατώφλι. Ήταν ένας αγνός και ακούραστος πρέσβης - χωρίς τίτλους και αξιώματα, αυτά δεν του άρεσαν - κάθε τι ελληνικού και πρόβαλε καθημεριν τη χώρα μας.

Η παρουσία του στην Ελληνική Κοινότητα του Malmö ήταν μόνιμη και το ενδιαφέρον του, οι ανησυχίες για τα κοινά και τους ανθρώπους, είναι γνωστά σε όλους όσους είχαν την ευκαιρία να βρεθούν κοντά του και να συνομιλήσουν μαζί του.

Γεννήθηκε το 1945 στο Διδυμότειχο του Έβρου και ήρθε στη Σουηδία, στο Trelleborg, το 1964. Λίγο αργότερα μετακόμισε στο Malmö όπου μαζί με τη σύντροφό του Βάια μεγάλωσαν τα παιδιά τους Θεοδοσία, Ηλία και Νικόλα. Το 1980 πήρε το μικρό μαγαζάκι με τα ελληνικά είδη και το μετέτρεψε σε σημείο αναφοράς της πόλης μας.

Φίλε Σαράντη. Ξέρω ότι δεν πίστευες σε θρησκευτικές, μεταφυσικές μυθοπλασίες. Όμως, θα ήθελα εκεί που βρίσκεσαι τώρα να υπάρχει ήλιος, θάλασσα και αιωνόβιες ελιές ριζωμένες από τον καιρό που σμίλευαν τα μάρμαρα και τη δημοκρατία. Να κάθεσαι στη σκιά τους και να αγναντεύεις το πελαγος, τον πλατύ ορίζοντα. Αυτά που τόσο αγαπούσες.

Νικόλαος Τζιαμπάκης

Έφυγε ο Πέτρος Παναμάς

Ένας αγαπημένος φίλος έφυγε από τη ζωή. Χωρίς εγωισμό μας άφησε στη μνήμη τα δικά του σ' αυτή τη γη. Για τους φίλους βαριά η απουσία του. Μα στη ζωή μας, γεμίζει το κενό η δημιουργία του.

Το χρονικό διάστημα 1962-1981, σπούδασε σκηνοθεσία, φιλολογία, ιστορία της Τέχνης, παιδαγωγική και θεατρολογία στο Βερολίνο, Göteborg και Στοκχόλμη.

Η επαγγελματική του δραστηριότητα περιλαμβάνει θέατρο, κινηματογράφο, τηλεόραση, ραδιόφωνο. Σκηνοθέτησε περισσότερα από τριάντα θεατρικά στη Στοκχόλμη (Θεατρική ομάδα *Θίασος*), Θεσσαλονίκη, Βέροια, Σέρρες, Ρούμελι, ΠΓΑΜ κ.α.

Η συνεργασία του με την ελληνική ραδιοφωνία και τηλεόραση, ήταν πολύχρονη και σκηνοθέτησε δεκάδες ταινίες με αρχαιολογικό, πολιτιστικό, οικολογικό και κοινωνικό περιεχόμενο. Μετέφερε στο ραδιόφωνο περισσότερα από δεκαπέντε θεατρικά έργα των Ίφεν, Στρίνγκερ, Μρόζεκ, Χάβελ κ.ά.

Επί σειράν ετών δίδαξε σε Σουηδία, Ελλάδα και πολλές άλλες ευρωπαϊκές χώρες, υποκριτική δραματουργία, ιστορία του κινηματογράφου, σκηνοθεσία κ.ά.

Το 2005 πήρε το βραβείο σκηνοθεσίας στο "Διεθνές Φεστιβάλ Αρχαίου Δράματος των Στόβων" για τις Εκκλησιάζουσες του Αριστοφάνη, παραγωγής Εθνικού Θεάτρου Βέλες.

Υπήρξε μέλος της Εταιρείας Ελλήνων Σκηνοθετών, της Ένωσης Σκηνοθετών Ευρωπαϊκής Ένωσης και της Παγκόσμιας Ομοσπονδίας Σκηνοθετών.

*Ένας ακόμη του πολιτισμού φαντάρος,
άφησε την τελευταία του πνοή.
Στου θεάτρου του πλατώ, τη μάχη,
για ατάκα, τη δική του τη βοή.*

Πάνος Ιωαννίδης

Kom, nu stundar bröllop i Dropolis berg!

Jan Henrik Swahn

"Jaså ska ni till Nordepirus?"

Den albanska sömmerskan i Aten ser besviket på oss, innan hon fortsätter: "Jag trodde ni menade att ni skulle till det riktiga Albanien. De där södra delarna är väl inget att titta på. Vi brukar blunda när vi kör igenom där..."

Är det där min historia ska börja? Eller bör jag backa till det ödesdigra datum år 1945 då en nydragen gräns godtyckligt placerade vissa epirotiska byar i ett land och andra i ett annat? Eller vore det en poäng att låta mig inspireras av Telemachos Kotsias nya roman "På den motsatta stranden" och utgå från året 1924, då hans farfar valde att återvända från Amerika till sin hemby? Jag kan inte välja.

För min del började historien hösten 1996 då sju epirotiska författare gästade Stockholm. Sotiris Dimitriou som halkade på bron ut till Skeppsholmen och bröt armen, Ismini Kapandai som blev utelåst från sitt hotellrum på Drottninggatan och fick sova i en soffa, Nikos Houliaras som fick sin flickvän Aliki Kayaloglou inlåst av misstag på en sopstation i Uppsala, Michalis Ganas som tvingade restaurangen att bära tillbaka lammkotletterna ut i köket för att de inte var genomstekta, Christoforos Miljonis, Vassilis Gourogiannis samt Telemachos Kotsias, den ende som kom från den albanska sidan. Det var Telemachos som tillsammans med sin fru Kalliopi fick bo hemma i min lägenhet på Årstagatan den gången.

Kort tid efter det att Telemachos 1990 lyckats ta sig över gränsen in i Grekland fick han novellsamlingen "Händelse vid midnatt" antagen på ett stort grekiskt förlag. På fliktexten står det att han för tillfället bor i Aten. Han hade ju gått över Morganaberget och korsat floden och sovit i skogen, utan papper eller pengar, en kringstrykande flykting som lyckats leta sig genom landet ner till huvudstaden. Hur skulle man kunna veta något om hur länge han tänkte stanna?

Jag minns också oron 1996. Hade han fått pass? Hade han lyckats ordna med visum till Sverige? Hade han sina papper i ordning?

Evenemanget med epiroterna blev en succé. Aliki Kayaloglou sjöng en legendarisk kväll på Mosebacke och till ABF på Sveavägen kom flera hundra personer för att lyssna på de epirotiska författarna. Karolos Papoulias var med och en rad svenska författare och översättare. Evenemanget resulterade i ett tjockt häfte kallat "Gränsland" som trycktes i femhundra exemplar. Det innehåller en rad förtätade noveller och romanutdrag och ger i ett nötskal den historiska bakgrunden.

Ändå inser jag nu att jag ingenting förstod den gången. Jag läser igenom "Gränsland" på nytt och det är som om jag läser texterna för första gången. Till och med de texter som jag själv har översatt upplever jag på det sättet. Det är som om jag först nu har lärt mig orden på riktigt, som om jag tidigare bara ljudat dem, utan att förstå deras innebörd. Novellerna är korrekt översatta men inte ens medan jag översatte dem, inte ens då jag slog upp orden i lexikon förstod jag.

Det har gått tretton år sedan dess. Varje sommar har vi blivit inbjudna till Kotsias hemby i Albanien. Varje år har vi sagt att vi ska försöka komma. Och aldrig någonsin har det blivit av. Inte förrän nu.

Vad menade sömmerskan med att hon blundade när hon körde igenom Nordepirus? Hon kallade de delarna för "Pseudogrekland". Det är en chauvinistisk, patriotisk hållning även om den på sätt och vis ger Grekland rätt: Nordepirus har Grekland gjort anspråk på sedan 1913 och från den nya gränsdragningen 1945 fram till 1984 var Greklands officiella hållning gentemot Albanien direkt fientlig av denna anledning. Och vad man möter vid första anblicken är ett Grekland så som det såg ut även på den grekiska sidan under tidigt 60-tal. Det tycks inte ha så mycket med Albanien att göra.

Men kanske dolde sig även en viss avundsjuka hos sömmerskan. Under Enver Hoxhas tid hette det att alla var lika och de fyrtio hårda åren under hans regim var inte lätta för vare sig alban eller grek, även om nordepiroternas anspråk på särbehandling ofta gav upphov till bestraffning och ytterligare förtryck. Det kunde som i en novell av Sotiris Dimitriou räcka med att en berusad man gick ut på altanen och sjöng en grekisk folksång i natten för att han skulle dömas till femton år

i arbetsläger. Men efter gränsens öppnande har de grekisktalande nordepiroterna haft relativt sett lättare att assimilera sig och bli accepterade i Grekland än de albaner som immigrerat. De som stod längst ner på den sociala rangskalan under Hoxhas tid står nu högst. Kanske lyste något av det igenom i den albanska sömmerskans röst.

I tretton år har jag träffat Telemachos i Aten och hört honom berätta om historien, om sin hembygd, om lidandet. Om sina böcker, om säkerhetspolisen och om fängelset i Argirokastro. Och jag har inte förstått. Han har berättat om byar så nära varandra på varsin sida om gränsen att man kunde ropa till varandra. Om byn som hamnade i Albanien men med ett raskt penndrag åter blev grekisk tack vare en muta i form av bykyrkans kristallkrona. Om byn Katouna där gränsen drogs rätt genom byn, så tokigt att någon fick se sitt hus hamna på ena sidan men brunnen och stallet på den andra. Om mannen som lyckades fly men tappade bort sig så olyckligt i den grekiska skogen att han irrade sig tillbaka in på den albanska sidan igen. Den ena sorgligheten efter den andra. Och jag har lyssnat och lett åt det absurda i alltihop, utan att egentligen förstå.

Men efter tretton år blev det alltså äntligen av. Vi tog bussen till Ioannina och bytte därifrån till en buss som skulle ta oss till gränsstationen i Kakavia. Jag tänkte på Angelopoulos film "Evigheten och en dag" där huvudpersonen Alexandros längs usla vägar beger sig med en albansk pojke till gränsen i ett snöigt och kargt landskap. Nu var det sommar. Men ju närmare vi kom gränsen desto ödsligare blev landskapet och desto glesare blev det mellan husen och byarna. Som om vi for genom ingen mans land. Som om fattigdomen här var större.

Jag tänkte också på hur jag redan 1995 blivit arresterad av grekisk säkerhetspolis i Aten och förd till polisstationen för förhör. Poliserna var övertygade om att jag var alban och borde stuvas in i polisbussen som vid den tiden gick i skytteltrafik med illegalt invandrade albaner fram och tillbaka mellan Aten och gränsen. Men det var en annan problematik. Det handlade inte om Epirus.

Telemachos by Vrisera ligger knappt två kilometer från Kakavia. På sätt och vis kan man säga att den ligger ännu närmare. Ville man korsa floden och vistas på andra sidan och fram till gränsen måste man nämligen ha särskilt tillstånd. Sådana tillstånd delades inte ut till grekisktalande personer. Så egentligen kan man säga att gränsen gick vid floden, bara ett stenkast från byn.

Här föddes han 1951 och här växte han upp. Bortsett från några år på gymnasiet i Argirokastro bodde han här ända fram till flykten 1990. Här gifte han sig, här föddes barnen, här var han fast.

Mitt första intryck är betong, ödslighet, torftighet. Byn känns övergiven. Många hus är fallfärdiga, skolan har bommat igen, affärerna likaså. Det enda språk jag hör är grekiska.

Sedan ser jag att det byggs nytt också. Att det finns ett bageri, ett café, två mataffärer. En gammal Mercedes kör förbi. En svårt berusad man hötter med näven. Han häver ur sig någon sorts rappakalja av turkiska, arabiska och grekiska. Jag får höra att han är 58 år gammal men han ser ut som åttio.

Ett monument med foto av en ihjälskjuten albansk yngling markerar platsen för dådet mitt emot caféet. En man som ser mig betrakta det säger att han var med när det hände. Men varför det hände förstår jag inte, inte heller vem det var som sköt.

Vi sätter oss i bilen och åker i skymningen mot byn Sotira, längs en väg så smal att möten är nästan omöjliga. Telemachos pekar mot skogen längs vägen. Det är där han jobbat, som vedhuggare. Det var vad som fanns. Inte förrän under de sista åren försökte han och hans fru att tillsammans med en vän öppna en restaurang. Det var inte mycket mer än ett garage med fem små bord men det gick bra och på kort tid tjänade de tillräckligt för att göra flykten till Grekland möjlig.

Sotira är bara en av över trettio byar i det område som kallas Dropolis. Men den är speciell. Den ligger oerhört vackert, som nerkastad i en ravin, och längs slutningarna klättrar de karakteristiska stenhusen med sina skiffertak och gistna träportar. Skolan är igenbommad även här. Sanningen är att varenda byskola i hela regionen är igenbommad eftersom det inte finns några elever och inga lärare heller. Efter 1990 har nästan alla utvandrat. Kvar är de gamla och sjuka, de som inte velat överge sina djur, de som inte längre hoppas. Endast några få veckor under sommaren lever byarna upp och de gamla som räknat dagarna sedan förra sommarens besök gläds åt att äntligen få se barn och barnbarn igen. Men många hus förblir igenbommade. Det är människor som gett sig av för att aldrig mer återvända.

Mörkret faller snabbt och vi sätter oss på det nybyggda hotellets uteservering. Att det finns ett hotell här är både osannolikt och logiskt. Byn är sagolikt vacker och skulle kunna locka till sig en hel del turister. Men vägen hit är usel bortom all beskrivning. Kanske vet hotellägaren mer än jag. Kanske hukar han sig och biter ihop i tio år och börjar tjäna storkovan

sedan när den nya vägen byggs och husen rustas upp och konstnärer flyttar hit och säljer keramik i gränderna – precis som restaurangägarna utanför det nya Akropolismuseet i Aten efter en tynande tillvaro i många år nu äntligen hamnat i smöret.

I Sotira hör jag albanska för första gången. Serveringspersonalen på hotellet är albansk och de kan inte ett ord grekiska. Till min förvåning fortsätter Telemachos och Kalliopi att tilltala dem på grekiska trots att båda behärskar albanska. När jag frågar varför svarar Kalliopi att man måste prata grekiska med dem, så att de lär sig. Är man på grekiskt område duger det inte att inte kunna ta upp ens en enkel beställning. Det är slöhet och lättja, ingenting annat.

Sanningen är att eftersom så många greker lämnat Dropolis har en hel del albaner sökt sig till regionen. Tidigare var det bara byskolläraren och enstaka myndighetspersoner som talade albanska. Nu kan man höra en hel del albanska i byarna.

Nästa morgon väcker hundarna mig i gryningen. Jag går upp och får en skål fåryoghurt och kaffe till frukost. Yoghurten är från i smaken men jag vänjer mig snabbt. Kalliopi går ut i trädgården och hämtar några svalkande druvklasas. Hon berättar om sin mamma som lever i en by uppe i bergen. Byn är svår att ta sig upp till. En vanlig bil klarar inte stigningen men i år hyrde hon och hennes systrar en jeep för att kunna hälsa på mamman och hennes get högst uppe på berget. När Kalliopi var ung surrade hon fast sitt barn på ryggen och gick uppför berget. Det tog fyra timmar. Den sortens strapatser som är betingade av naturen, avstånden och avsaknaden av all komfort har hon inget emot att berätta om. Det är en del av livet, det går i arv från mor till dotter. Att jobba hårt, det är det livet går ut på. I alla år har hon arbetat som städerska i Aten. Hon städar också sina utflugna barns lägenheter och tar hand om deras tvätt och hon klagar inte. Hon tycker också mycket om att berätta om hur de hemma i byn förberedde sig för vintern och hur de förvarade mat under alla de år då de saknade elektricitet och följaktligen kylskåp. Hon berättar

tar noggrant om hur de eldade under den stora grytan med fikon och gjorde marmelad som de förvarade i paraffinerade träkrukor under sängen, om hur huvudbeståndsdelen i all mat var trachanas eftersom de inte hade råd med att köpa ris eller makaroner från kooperativen, om hur de malde torkade fikon genom köttkvarn och rullade smeten till bollar som höll sig ända till våren...

På förmiddagen tar Telemachos med oss till några av de närmaste byarna. I Boustirati ser jag först inte en katt – men vänta, där går en kvinna med seg vilja uppför den branta backen mellan stenhusen. Jag undrar vem hon är och vad hon tänker på. Telemachos viskar tyst att hennes man lyckades ta sig till USA och arbetade hårt och byggde ett hus. Efter några år reste han till Grekland i hopp om att kunna få ut henne ur Albanien. Han betalade en man för att ta sig över gränsen och överlämna ett brev till henne. I brevet stod: "Följ den här mannen. Jag väntar på andra sidan." Men mannen upptäcktes och togs till fånga. Det skulle ha kunnat stanna därvid men kommunisterna såg möjligheten att avslöja ännu en fiende. De bytte ut mannen mot en annan man som fick samma uppdrag. Han överlämnade brevet, kvinnan följde honom till gränsen och gick rakt i den gillrade fällan. Mannen flydde tillbaka till USA. Hon dömdes till sju års arbetsläger och återsåg honom aldrig. Nu lever hon här.

Längre upp i byn finns trots allt ett café där några gamla män spelar domino. Telemachos berättar skrattande om pappan till den yngste av dem; det låter nästan som en vandrings-sägen om det inte vore för att vissa detaljer är så övertygande: Han satt i arbetsläger på en av fångöarna i Grekland under juntan och pratade med en kommunist om sina funderingar på att flytta till Albanien efter frisläppandet. Den kommunistiske vännen blev nyfiken och ville följa med. Han bad dock för säkerhets skull pappan om att skicka ett brev först. "Skriv några harmlösa rader och skicka med ett foto på dig själv. Om det är bra i Albanien ska du stå upp på fotot. Om det är dåligt i Albanien så får du sitta ner..."

Pappan skickade så småningom ett foto på sig själv där han låg på marken.

Sedan går vi och knackar på hos Telemachos moster Anastasia, en sjuttiofemårig kvinna som är änka och bor kvar i byn med sina getter. Hon är inte inne men efter en stunds hojtande dyker hon upp, klädd i svart och med sina traditionella två tunna flätor på ryggen, fästa vid varandra längst ner med ett blått band. Hon var just i färd med att samla ihop getspillning och säger med ett snett leende till sin systerson att hon ska döda honom. Han kunde väl ha meddelat i förväg att han tänkte dyka upp med så fint främmande, så hade hon kunnat klä upp sig lite och förbereda något gott att äta. Nu känner hon sig smutsig och ful. "Jag ska döda dig, hör du det!" säger hon gång på gång och skrattar lite. Vi får komma in och se hur hon bor och det är som att kliva in på Skansen. Trägolven är uråldriga liksom innertaken. Köket är omodernt

och det enda som visar att tiderna förändrats är att det står en TV i sängkammaren och att det, numera, går att få in grekiska kanaler. Anastasia sätter på sig sin vita hätta som är så typisk för Dropolis. När samtalet kommer in på gamla tider och hon berättar om förnedringen då hon tvingades åka till Argirokastro för att handla och hörde albanernas skymförd "giaur, giaur" kastas efter henne säger Telemachos åt henne att hålla tyst och inte älta det som har varit.

På kvällen beger vi oss till byn Vanista, lika övergiven den. Utanför ett hus sitter i alla fall två gamla svartklädda kvinnor, Areti och hennes väninna. Plötsligt blir Kalliopi arg på Areti och börjar skälla på henne. Det visar sig att Areti beklagat sig över att gränserna öppnats. Det hade varit bättre om de förblivit stängda – då hade grekerna tvingats stanna i sina byar och då hade hon sluppit vara kvar här ensam och ligga sömnlös framför teven om nätterna utan annat att göra än att räkna månader och dagar som återstår tills barnen behagar komma på besök igen nästa gång. Och eftersom hela barnaskaran flyttat till Aten och inte en enda nöjt sig med att flytta till Ioannina är det glest mellan besöken. Kalliopi berättar argt om hur hennes barn nu fått möjlighet till utbildning och en framtid i Grekland och att Aretis barn säkert har fått samma möjligheter och då ska hon inte sitta här och jämra sig.

Men vad säger då barnen? Sonen Lazaros Kotsias mumlar att det hade varit bättre om han sluppit ifrån sitt förflutna i Albanien och fått känna sig som en äkta Atenare. Som det är nu känner han sig inte riktigt hemma någonstans och blir ofta en smula nedlåtande behandlad av greker som upplever honom som en invandrare. Men i ett annat sammanhang berättar han att han som civilingenjör vill hjälpa till med att skapa nya vägar och en ny infrastruktur i Dropolis. Han berättar också om en chatsida på Internet för epiroter som han ofta besöker. Det är där han lärt känna Violetta, en söt tjej som slukat alla Telemachos böcker och som också är på besök i byn. Alla delar de ödet att tillhöra en region som känns som en självklar fortsättning på Grekland men som ligger på den albanska sidan sedan slutet av Andra världskriget.

Var vi än befinner oss tycks landet vara drabbat av böldpest i form av ändlöst många små betongbunkrar, som en ständig påminnelse om det förflutna, om att ingen kunde ta ett steg utan att känna sig iakttagen, förföljd. Och jag tänker tanken att bara under några få dagar har jag fått så många öden beskrivna för mig att det skulle räcka för att fylla ett helt fängelse. Riktigt tungt blir det när vi hälsar på hos Telemachos granne. När han låg i det militära råkade han undslippa sig några ord om hur underbart det skulle vara att få komma till andra sidan. En rekryt hörde honom och rapporterade händelsen. Han fick femton års arbetsläger för sina förflugna ord och därefter tvångsförflyttades hela hans familj till en stad där ingen talade annat än albanska. I fem år varade förvisningen och varje morgon och kväll hade han anmälningsplikt. Nu har han sedan länge återvänt till sin hemby med sin fru och lever

ett stillsamt liv där. Men hans blick är trött och kroppen ärrig och tung.

Till grannen kommer också en kemist. En man som fått sin utbildning i Budapest och som talar många språk. Han säger till mig: "Vi blir aldrig kvitt vårt förflutna. Jag tror inte att du kan förstå vad det innebär." Ja, hur ska jag kunna förstå det? Och samtidigt, hur ska jag kunna förklara för honom att jag just nu, under de här dagarna, tack vare mitt besök här plötsligt förstått mer än vad jag ens varit i närheten av att förstå under det dussintal år som gått sedan jag första gången hörde talas om Epirus? Och att samma sak kanske gäller även för greker, att de som inte sett byar som Vanista eller Sotira borde komma hit och se med egna ögon! Men jag försöker. Jag försöker förklara för den gamle mannen att jag faktiskt tror mig kunna börja förstå vissa saker, om än inte allt.

Sista kvällen är det ett stort traditionellt bröllop uppe i en av byarna. Bruden är klädd i folkdräkt. På kyrkans fasad hänger en stentavla med namn på greker som stupade för tyska kulor när nazisterna hämnades på partisanerna genom att sätta eld på byn. Det var i samband med det som Telemachos farfars hus brann upp. Efter vigseln bär det i samlad tropp ner till brudens föräldrahem. Medan den traditionella visan om mjölk och honung sjungs och musikanterna spelar kommer min fru av en slump i samspråk med herr Dokos. Han är 77 år gammal och berättar att det här är sista gången han reser hit. Han bor på en av de 334 tasmanska öarna utanför Australien, oklart vilken, och han har barn och barnbarn med sig.

På ett märkligt sätt skiljer han sig från alla andra jag mött. Hans leende är som ett skratt, det lyser upp hela hans ansikte. 1960, när gränsen var som allra hårdast bevakad, gjorde han ett försök att fly från Albanien. Försöket misslyckades. Hans liv var miserabelt, äktenskapet olyckligt och fattigt. Han försökte fly en andra gång. Även det misslyckades. Men så vaknade han tidigt i gryningen och såg hur dimman låg tät. Utan att ta någonting med sig, utan att ens ha skor på fötterna tog han sig uppför en brant bergsluttning och ner på andra sidan och iväg. Vaktposterna hörde honom men såg honom inte. När de till slut upptäckte honom var han i säkerhet på andra sidan och kunde till och med kosta på sig att vinka.

I Aten trodde ingen på att han lämnat Albanien av egen fri vilja. Han sattes i häkte i tre månader. Polisen använde hårdhänta metoder för att få honom att erkänna att han var spion. Till slut släppte de honom.

Och där jag sitter i natten och ser folk dansa i ring i timme efter timme kan jag inte låta bli att gång på gång söka efter herr Dokos med blicken. Här dansar de alla, nordepiroter och sydepiroter. Men medan de flesta tappat tänderna i arbetsläger eller fängelser dansar herr Dokos från tasmanska öarna på andra sidan jordklotet med guldtänder i mun på lätta fötter kring borden, alldeles för lycklig för att kunna sitta still på sin stol.

KOSTAS

Nikolaos Tziampazis

Det var en mycket varm sommarkväll men han ville att vi skulle sitta inomhus för han frös. Hans hår, vitare än bomull, var yvigt och slarvigt kammat och skäggstubben var några dagar gammal. Olikt honom som alltid var riktigt finkammat och välrakad. Kostas var trött, kanske inte så mycket fysiskt som psykiskt. Hans handslag var lika fast som vanligt men det finurliga leendet som nästan alltid fanns i hans ansikte var borta. Det kändes tydligt att gnistan höll på att slockna. Som lågan i ett stearinljus som inte får syre eller har förbrukat alla sina energiresurser men ändå vägrar att ge upp. Som flammor upp intensivt en kort stund men sedan blir asteniskt, gulrött, nästan slocknar, för att åter igen flamma upp en stund. Han var som frånvarande ibland men när samtalsämnet berörde honom djupt kom gnistan tillbaka i hans trötta ögon. Han pratade då ivrigt och gestikulerade med stora rörelser. Så blev det när han berättade om sitt yngsta barnbarn.

Barnbarnet hade blivit klar med sin utbildning och hade några dagar tidigare fått sitt diplom under en officiell ceremoni i Thessalonikis universitet. Som brukligt är, fanns där små och lite större politiker, stora och mindre professorer, administratörer och alla andra som ville glänsa framför TV-kamerorna. Kostas ville inte dit trots att han var inbjuden som hedersgäst av sitt barnbarn. Han ville inte beblanda sig med "fint" folk som han inte gav ett öre för. "Finputsad plåt som glänser som silver och guld från avstånd men inte tål att beskådas från närmare håll". Han blev övertalad och tog sig dit ändå för barnbarnets skull. Han var nu glad för att han hade gjort det. Berättade ivrigt om sitt möte med ungdomarna, studenterna. "Alla hälsade och ville prata med mig. Många tog fram sina mobiler och ville fotograferas tillsammans med mig." De andra brydde han sig inte om. Inte konstigt att hans ålder, någonstans över nittio, tillsammans med hans utstrålning och raka kroppshållning hade skapat uppståndelse bland ungdomarna. Kostas fortsatte att berätta stolt om barnbarnet. Som hade lyckats mycket bra med sina studier trots obefintliga ekonomiska resurser, nätverk och familjetraditioner. Pojken skulle nu flytta till Kreta och fortsätta med sin forskning vid ett universitet där.

Kreta var bekant för Kostas, han hade själv varit där för länge sedan. En enda gång men som varade länge, inte bara i tid. Han var med i slaget om Kreta i maj 1941. Hade blivit inkallad till den grekiska armén under våren och lämnade hastigt sin by i norra Grekland. Han var på väg till fronten i Albanien, där grekerna höll stånd emot Mussolinis arméer sedan oktober 1940, men tyskarna hade trängt in i Grekland norrifrån och han omdirigerades till Kreta. Efter tyskarnas seger togs han till fånga och skickades senare till ett koncentrationsläger i Aten. Han släpptes fri kort därefter men kom inte tillbaka till sin by förrän efter krigsslutet trots att, förutom familjen, även en vacker flicka väntade på honom. Tiden där emellan tillbringade han i för honom välbekanta miljöer, bergsluttningar och skogar, tillsammans med andra inom motståndsrörelsen. Ett diplom och en medalj som hänger på en vägg i hans hem, i ett rum som sällan besöks av utomstående, är de enda synliga ting som bevitnar hans gärningar under den tiden. Typiskt nog fick han dessa inte mindre än fyrtio år senare. Den grekiska staten var, ända fram till 1980-talet, rädd för och betraktade alla motståndsmän som inte tillhörde högern som farliga element. Den stora majoriteten motståndsmän jagades och fängslades istället för att hedras.

Jag kände till allt detta om Kostas men vi pratade bara om det vid ett enda tillfälle. I mina tankar var egentligen länken mellan Kostas och Kreta bokens och filmens Zorbas. Inte för likheten mellan deras efternamn och utseende utan för glimten i ögat, nyfikenheten, det finurliga leendet, impulsiviteten, envisheten och levnadsglädjen trots motgångarna. Kostas pratade inte gärna om sig själv och sina gärningar. Inte ens efter en hel del retsina och ouzo när vi satt i hans kafeneio och han bjöd frikostigt och utmanade mig och min fru i retsina- och ouzodrickande. Det blev aldrig några större mängder men roligt var det ändå. Han var mycket pratsam då, skojade, diskuterade och ställde frågor. Om nuet och framtiden, inte det förgångna. Han var alltid välinformerad om vad som hände i världen och drog sina slutsatser, inte mycket olika mina egna. Och han var alltid lika nyfiken på Sverige. Vi pratade om arbetsmarknadssituationen här, ekonomin, utrikespolitiken,

om allt möjlig. Sin vana trogen, kunde han överraskande ställa någon omöjlig fråga som: "Är människorna lyckliga där?", "Bryr de sig om varandra?"

På samma sätt, överraskande, frågade jag honom för ett par år sedan om hans starkaste minnesbild från Kreta. Vet inte vad jag förväntade mig men absolut inte det som kom. "Pojkarna, de döda pojkarna", sade han. "När tyskarna tog oss tillfånga tvingade de oss att samla in liken av deras fallskärmsoldater som var utspridda på åkrarna, bland klipporna eller hängde i träden. Dagarna i ända letade vi efter och samlade in liken. Vi lade de i rad vid sidan om varandra och väntade på lastbilarna. Jag tittade på den oändliga raden och blev riktigt sorgsen och förbannad. Där låg unga vackra pojkar, med bara fjun på hakan, som borde vara någon annanstans. Levande, hemma hos sig tillsammans med sina familjer och vänner. Hångla med sina flickvänner, valla sina djur, skörda sina åkrar. Vad hade de här att göra, omvandlade till rovdjur som dödar och dödas. Jag gick fram och pratade med var och en av dem, frågade dem, tröstade och skällde ut dem. Milt, nästan viskandes. Tyskarna, de levande, som vaktade oss, stirrade barskt på mig som om jag blivit galen."

Kostas berättade också om sin fångenskap i koncentrationslägret i Aten. Han hade blivit bekant med en tysk läkare där, som var en stor beundrare av antikens Grekland och ville helst vara i Aten som turist och inte som erövrare. Han pratade gammal grekiska, men de, en välutbildad tysk läkare och

en grekisk bonde, kunde kommunicera ändå. Talade samma universella språk. En kväll sade han till Kostas att han skulle förflyttas till den ryska fronten. Han trodde inte att han skulle komma därifrån levande men tyckte att åtminstone Kostas borde få fara hem. Gav honom några mediciner att ta och när Kostas mådde riktigt illa förklarade läkaren honom som döende. Kostas blev bokstavligen utslängd från koncentrationslägret och började sin långa vandring norrut.

Vid ett annat tillfälle frågade jag honom, på samma sätt, om riksdagsvalet i början av 1960-talet, som fick göras om i byn. Jag visste att han hade varit inblandat men kände inte till detaljerna. Hans finurliga leende kom genast fram. "När valresultatet från byn offentliggjordes häpnade vi. Vi känner varandra så väl att alla vet vem som är vänster, höger eller bara tokig. Resultatet visade att byn skulle ha bytt sida, att regeringspartiet, högern, vann med stor majoritet. Vi funderade, räknade fram och tillbaka, frågade folk. Beslutade att bestrida resultatet och drev igenom att valet gjordes om. Med det var inte lätt. Det kom massor med beväpnade poliser och militärer hit för att skrämja oss. En domare från Aten eller Thessaloniki, jag mins inte riktigt, kom hit som valnämndens ordförande. Vid rösträkningen var jag där som partirepresentant och satt vid sidan om domaren. Den stackaren kallsvetades och hyperventilerade för han förstod att det var omöjligt att fuska igen. Plötsligt lade han sitt huvud mot min axel. Jag tänkte, aj fan, har han blivit förälskad i mig? Men nej, han hade bara dött. Han hade fått strikta order att åstadkomma samma fuskresultat som tidigare och när han insåg att det inte skulle gå så orkade inte hans hjärta och lade av."

När Kostas fru gick bort höll han själv på att dö. De hade varit gifta i nästan sextio år men ända fram till slutet var de som nyförälskade. Efter begravningen la han sig ner i sin säng och vägrade att stiga upp. Han var stark som en ox men nu hemsöktes han av alla möjliga krämpor. Hans barn, barnbarn och barnbarnsbarn väjdade förgäves. Det gick månader innan han bestämde sig för att inte ge upp. När jag träffade honom på sommaren sa han: "Mina vingar är borta, jag kan inte flyga länge". Men sommaren därpå fann jag att glimten i ögat hade kommit tillbaka, åtminstone delvis. Han hade ett "barn" att ta hand om. I skogen hade han hittat en nyfödd killing som hade övergetts för att den var för svag. Kostas tog alltid de svagas parti. Med en nappflaska och mycket kärlek fick han den att överleva och båda två blev starkare. Den lekte och klättrade upp på honom liksom ett människobarn. Och Kostas log igen. Senare tyckte han att "barnet" skulle få leva sitt eget liv som andra getter och gav bort den till en som vallade sin stora hjord på bergssluttningarna.

När vi skildes åt, förra sommaren, fick jag en klump i halsen. Hade på känn att det var sista gången vi sågs. Lågan har slocknat för gott.

Πρόεδρος

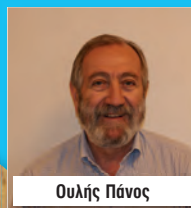
Χαϊδευτός Κομνηνός

Αντιπρόεδρος
και υπεύθυνος
εκκλησιαστικών
θεμάτων

Φουκάκης Κώστας

Γραμματέας
και υπεύθυνος
εκπαιδευτικών
θεμάτων

Ουλής Πάνος

Υπεύθυνος
τύπου

Γκόγκος Σπύρος

Τερζάκης Μανώλης

Ταμίας

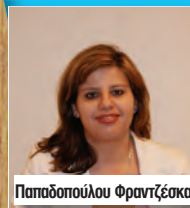
Το Διοικητικό Συμβούλιο της ΟΕΣΚΣ

Υπεύθυνος
πολιτιστικών

Κάλαρης Γιώργος

Υπεύθυνη
ισότητας και
γυναικείων
θεμάτων

Παπαδοπούλου Φραντζέσκα

Σύνδεσμος
με την
ΕΟΝΣ

Φαντέλας Σάκης

Υπεύθυνος
αθλητικών

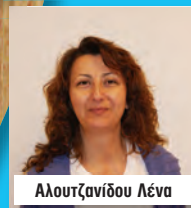
Καραπάλας Λεωνίδας

Υπεύθυνος
διαδικτύου

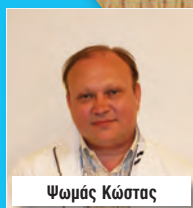
Κωνσταντινίδης Νίκος

Υπεύθυνη για το
SIOS και θέματα
Τρίτης ηλικίας

Αλουτζανίδου Λένα

Τακτικό μέλος

Ψωμάς Κώστας

Τακτικό μέλος

Κελεκίδης Πασχάλης

Αναπληρωματικοί

Ιορδανίδου Κωνσταντίνα, Κυριαζής Νίκος, Παπαθανασίου Θωμάς, Χρηστάκη Έλλη

Posttidning B Returadress
Grekiska Riksförbundet
Box 19100
SE-104 32 Stockholm

